

NORSK KATOLSK BISPERÅD
LITURGIKOMMISJONEN

**HØRINGSdokumenter
TIL NY NORSK UTGAVE AV
«MISSALE ROMANUM»**

Dokument 3.2
**INNLEDENDE DOKUMENTER TIL
LEKTIONARIET**

MISSALE ROMANUM
NYUTFORMET IFØLGE DEKRET FRA
DET HØYHELLIGE ØKUMENISKE ANNET VATIKANKONSIL
PROMULGERT MED PAVE PAUL VI's AUTORITET

LEKTIONARIUM

I

INNLEDENDE BEMERKNINGER,
SØNDAGER, HØYTIDSDAGER
OG FESTDAGER I KIRKEÅRET

Approbert av Den nordiske bispekonferanse ... [dato], bekreftet av Gudstjeneste- og sakramentskongregasjonen ... [dato].

Concordat cum originali.
[Loco et die, subscriptio
a praeside commissionis liturgicae conferentiae Episcoporum]

Imprimatur.
[Loco et die, subscriptio
a praeside conferentiae Episcoporum]

© Den nordiske bispekonferanse [årstall]

St. Olav forlag [årstall]
ISBN 978-??-??-????-??-3

Satt med [...]
Trykket på [...]

[Decretum confirmationis
Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum]

[Decretum approbationis Conferentiae Episcopalis Scandiae]

DEN HELLIGE GUDSTJENESTEKONGREGASJON

Prot. nr. 106/69

DEKRET

Rådet for iverksettelse av konstitusjonen om den hellige liturgi har klargjort en lesningsordning som regulerer hvordan Den hellige skrift skal anvendes i messen, i samsvar med det som er bestemt i konstitusjonen om den hellige liturgi. For å dekke et mer rikholdig bord med Guds ord for de troende, skal de bibelske skatter åpnes i større monn, og den vesentligste del av Den hellige skrift skal bli lest for folket i løpet av et bestemt antall år (art. 51). Pave PAUL VI har approbert denne lesningsordning ved den apostoliske konstitusjon «*Missale Romanum*», gitt 3. april 1969.

Etter spesialmandat fra paven promulgerer derfor denne hellige Gudstjenestekongregasjon lesningsordningen for messen, *Ordo lectionum Missae*, og fastsetter at den skal begynne å gjelde fra første søndag i advent, 30. november 1969. I det følgende liturgiske år vil tekstrekke B av søndagslesningene og teksttrekkerekke II av første lesning på hverdagens i det alminnelige kirkeår bli tatt i bruk.

Men da de enkelte lesninger i den foreliggende lesningsordning bare blir angitt, overdras det til bispekonferansene å sørge for å klargjøre tekstene fullt og helt på morsmålene, under overholdelse av de bestemmelser som er fastsatt gjennom instruksjonen om utarbeidelse av oversettelser til folkespråkene, gitt 25. januar 1969 av Rådet for iverksettelse av konstitusjonen om den hellige liturgi. Tekstene på folkespråkene skal enten tas fra oversettelser av Den hellige skrift som allerede rettmessig er approbert og bekreftet av Den apostoliske stol for de enkelte områder, eller, dersom de utarbeides på nytt, som fremlegges for bekreftelse av denne hellige kongregasjon.

Idet intet som helst motstridende på noen måte står i veien for dette.

Den hellige gudstjenestekongregasjon, 25. mai 1969, pinsedag.

BENNO Kard. GUT

Prefekt

A. BUGNINI

Sekretær

DEN HELLIGE SAKRAMENTS- OG GUDSTJENESTEKONGREGASJON

Prot. CD 240/81

DEKRET

ANNEN *TYPICUS*-UTGAVE

Ordo lectionum Missae, «Messens lesningsordning», som første gang ble trykt som *typicus*-utgave i 1969, var blitt promulgert 25. mai samme år etter spesialmandat fra pave Paul VI. Dette var i overensstemmelse med det som var bestemt i konstitusjonen om den hellige liturgi, for at bispekonferansene skulle få angitt de enkelte bibelske lesninger ved feiring av messen, når de skulle klargjøre lektionarier avfattet på folkespråkene i de forskjellige områder. I denne utgaven manglet bibelangivelser for lesningene ved «ritualene» for sakramentene og også for ritusene som var kommet ut etter mai 1969. Etter at Neovulgata-utgaven av Bibelen var ferdig, ble det fastsatt ved den apostoliske konstitusjon «Scripturarum thesaurus», gitt 25. april 1979, at til liturgisk bruk skal heretter teksten i Neovulgata-utgaven benyttes, som altså regnes som *typicus*-tekst.

Da den første *typicus*-utgaven ikke lenger er i salg, syntes det hensiktsmessig å lage en annen utgave som i forhold til innholdet i den første utgave byr på følgende særskilte elementer:

- 1) Teksten i de «Innledende bemerkninger» er blitt lengre.
- 2) I samsvar med det som er bestemt i den apostoliske konstitusjon «Scripturarum thesaurus», er Neovulgata-utgaven av Bibelen anvendt i de bibelske tekster som det refereres til.
- 3) Alle bibelangivelser som finnes i lektionariene i «ritualene» for sakramenter og sakramentalier som er utkommet etter førsteutgaven av «Messens lesningsordning», er flettet inn.
- 4) Innføydd er også bibelangivelser for lesningene i visse messer «for forskjellige behov» og for lesninger i andre messer som på tilsvarende vis er innføydd i annen utgave av *Missale Romanum* fra 1975.
- 5) Hva angår feiringen av Den hellige familie, Herrens dåp, Kristi himmelfart og pinse, er «valgfrie» lesningsangivelser tilføyd, slik at de bibelske tekstene til disse feiringene blir komplettert helt, ved syklusene A, B og C i lektionariet for søndager og fester.

Pave Johannes Paul II har med sin autoritet approbert denne annen utgave av Messens lesningsordning og Den hellige sakraments- og gudstjenestekongregasjon promulgerer den nå og erklærer den for *typicus*-utgave å være.

Det vil tilligge bispekonferansene å sørge for å ta inn de endringer som er kommet inn i denne annen utgave, i de utgaver som klargjøres på morsmålet.

Idet intet som helst motstridende på noen måte står i veien for dette.

Den hellige sakraments- og gudstjenestekongregasjon, 21. januar 1981.

JAMES R. Kard. KNOX

Prefekt

VIRGILIO NOÈ
Hjelpesekretær

INNLEDENDE BEMERKNINGER

INNLEDNING

KAPITTEL I GENERELLE PRINSIPPER FOR DEN LITURGISKE FEIRING AV GUDS ORD

1. Noen premisser

a) BETYDNINGEN AV GUDS ORD I DEN LITURGISKE FEIRING

1. Om betydningen av Guds ord og om bruken av Den hellige skrift ved nyutformingen av den liturgiske feiring er det alt sagt mange og viktige ting både av Det annet vatikankonsil,¹ av det pavelige læreembete² og i ulike dokumenter som Den hellige stols organer har promulgert etter selve konsilet.³ I Messens lesningsordning (*Ordo lectionum Missae*), utgitt 1969, er dessuten noen prinsipper av stor viktighet blitt omtalt og kort forklart.⁴ Men da det i anledning av denne nye utgivelsen av selve Messens lesningsordning fra flere hold ble bedt om at de samme prinsipper skulle fremstilles tydeligere, ble det sørget for fyldigere og mer tilpassede innledende bemerkninger. Her fastslås først i store trekk den nødvendige forbindelse mellom Guds ord og den liturgiske handling.⁵ Deretter behandles Guds ord under feiringen av messen mer inngående, og til slutt forklares hvordan lesningsordningen er bygget opp.

b) UTTRYKK SOM BRUKES FOR Å BETEGNE GUDS ORD

¹ Jf. særlig Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Consilium* nr. 7, 24, 33, 35, 48, 51, 52, 56; den dogmatiske konstitusjon om den guddommelig åpenbaring, *Dei Verbum*, nr. 1, 21, 25, 26; dekretet om Kirkens misjonsvirksomhet, *Ad Gentes*, nr. 6; dekretet om prestenes liv og tjeneste, *Presbyterium Ordinis*, nr. 18.

² Jf. blant annet de muntlige og skriftlige tekster som stammer fra pavene, særlig: PAUL VI, den apostoliske formaning *Ministeria quaedam*, 15. august 1972, nr. V: *A.A.S.* 64 (1972) 532; ID., den apostoliske formaning *Marialis cultus*, 2. februar 1974, nr. 12: *A.A.S.* 66 (1974), 125-126; ID., den apostoliske formaning *Evangelii nuntiandi*, 8. desember 1975, nr. 28: *A.A.S.* 68 (1976) 24-25 [*Om forkynnelsen*, Oslo 1968, s. 24]; nr. 43: *ibid.*, s. 33-34 [s. 32-33]; nr. 47: *ibid.*, s. 36-37 [s. 35]; JOHANNES PAUL II, den apostoliske konstitusjon *Scripturarum thesaurus*, 25. april 1979; i Neovulgata-utgaven av Bibelen, Typ. Polyglottis Vaticanis 1979, v-viii; ID., den apostoliske formaning *Catechesi tradendae*, 16. oktober 1979, nr. 23: *A.A.S.* 71 (1979), s. 1296-1297 [*Katekesen*, Oslo 1980, s. 24-25]; nr. 27: *ibid.*, s. 1298-1299 [s. 27-28]; nr. 48: *ibid.*, s. 1316 [s. 43-44]; ID., brevet *Dominicae Cenaе*, 24. februar 1980, nr. 10: *A.A.S.* 72 (1980), s. 134-137.

³ Jf. f.eks. Rituskongregasjonen, instruksjonen *Eucharisticum Mysterium*, 25. mai 1967, nr. 10: *A.A.S.* 59 (1967), s. 547-548; Gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Liturgicae instaurationes*, 5. september 1970, nr. 2: *A.A.S.* 62 (1970), s. 695-696; Kleruskongregasjonen, *Kateketisk generaldirektorium* (Directorium catechisticum generale), 11. april 1971: *A.A.S.* 64 (1972), s. 106-107; nr. 25: *ibid.*, s. 114 [jf. ny utgave fra Kleruskongregasjonen, *Kateketisk generaldirektorium*, 15. august 1997, dansk oversettelse: Kongregationen for Gejstligheden, *D C G – Generel kateketisk vejledning*, Ansgarstiftelsens Forlag København 1999, nr. 85]; Gudstjenestekongregasjonen, «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 9 [i *Missale Romanum*, tredje *typicus*-utgave, nr.: 29], 11 [31], 24 [46], 33 [55], 60 [93], 62 [96], 316 [355], 320 [359]; Opplæringskongregasjonen, instruksjonen om den liturgiske opplæring i seminarene, *In ecclesiasticam*, 3. juni 1979, nr. 11, 52; *ibid.*, appendiks, nr. 15; Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 1, 2, 3: *A.A.S.* 72 (1980), s. 333-334.

⁴ Jf. *Missale Romanum*, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, Messens lesningsordning (*Ordo lectionum Missae*) (Typis Polyglottis Vaticanis 1969), s. IX-XII («Innledende bemerkninger» [*Praenotanda*]; promulgasjonsdekret: *A.A.S.* 61 (1969), s. 548-549).

⁵ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 35, 56; PAUL VI, den apostoliske formaning *Evangelii nuntiandi*, 8. desember 1975, nr. 28, 47: *A.A.S.* 68 (1976), s. 23-25 og s. 36-37 [*Om forkynnelsen*, Oslo 1968, s. 24 og 35]; JOHANNES PAUL II, brevet *Dominicae Cenaе*, 24. februar 1980, nr. 10, 11, 12: *A.A.S.* 72 (1980), s. 134-146.

2. Selv om visse ord burde defineres mer presist for at språket skal bli klart og tydelig, vil vi likevel i disse innledende bemerkninger bruke ord som enten anvendes i konsilets dokumenter eller i etterkonsiliære utgaver. Vi taler vekselvis om Den hellige skrift og Guds ord over alt hvor vi henviser til bøker som er skrevet under inspirasjon av Den Hellige Ånd, uten at vi derved blander sammen betegnelse og sak.⁶

c) GUDS ORDS LITURGISKE BETYDNING

3. De mange skatter som det ene Guds ord inneholder, viser seg på underfullt vis i ulike gudstjenester og forskjellig slags grupper av troende som i årets løp deltar i feiringer hvor vi kommer ihu Kristi mysterium i dets utfoldelse gjennom tidene. Dette skjer både når Kirkens sakramenter og sakramentalier feires, og når hver enkelt troende svarer på Den Hellige Ånds virke i sitt indre.⁷ For da blir selve den liturgiske feiring, som i særlig grad støttes og styrkes ved Guds ord, til en ny hendelse som beriker dette ord med ny tolkning og ny virkning. Slik følger Kirken i sin liturgi trofast den måten å lese og tolke Den hellige skrift på som Kristus selv fulgte, han som oppmuntrer oss til å granske nøye alle de hellige skrifter ut fra ham som fra «i dag» selv er oppfyllelsen.⁸

2. Den liturgiske feiring av Guds ord

a) DET SOM SÆRLIG KJENNETEGNER GUDS ORD I DEN LITURGISKE HANDLING

4. Guds ord forkynnes ikke bare på én måte i den liturgiske feiring,⁹ og heller ikke berører det alltid med samme kraft hjertene til dem som lytter. Men Kristus er alltid til stede i sitt ord,¹⁰ han som ved å virkeliggjøre frelsesmysteriet helliggjør menneskene og bringer Faderen fullkommen tilbedelse.¹¹

Guds frelsesplan, som uopphørlig holdes frem og forkynnes i Guds ord, får sin fulle betydning i den liturgiske handling. Den liturgiske feiring blir derved en vedvarende, fullkommen og virksom forkynnelse av Guds ord.

Derfor er Guds ord, som til evig tid løftes frem i liturgien, alltid levende og virkekraftig¹² ved Den Hellige Ånd, og åpenbarer Faderens aldri sviktende og virksomme kjærlighet til menneskene.

b) GUDS ORD I FRELSESHUSHOLDNINGEN

⁶ F.eks. *Guds ord, Den hellige skrift, Det gamle og Det nye testamentet, lesning (lesninger) fra Guds ord, lesning (lesninger) fra Den hellige skrift, ordets gudstjeneste (feiringer av Guds ord) osv.*

⁷ En og samme tekst kan derfor leses og anvendes ut fra forskjellige synsvinkler, og ved forskjellige anledninger og feiringer i Kirkens liturgiske år. Dette skal det tas hensyn til i homilien, i den pastorale utlegning og i katekesen. Som det fremgår av registrene i dette bind, er det f.eks. åpent for alle å bruke *Rom 6* eller *Rom 8* til forskjellige tider i det liturgiske år og ved forskjellige feiringer av sakramenter og sakramentalier.

⁸ Jf. *Luk 4,16-21; 24,25-35.44-49.*

⁹ Som f.eks. ved *lesning* (*Proclamatio eller Lectio*) osv. under feiring av messen (jf. «Generell orientering om *Missale Romanum*», nr. 21 [43], 23 [45], 95 [134], 131 [175], 146 [191], 234 [275], 235 [276]); se også feiringer av Guds ord i *Pontificale Romanum*, *Rituale Romanum* og Tidebønsliturgien (*Liturgia Horarum*), nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil.

¹⁰ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 7, 33; *Mark 16,19-20*; *Matt 28,20*; ST. AUGUSTIN, *Sermo 85*, 1: «Evangeliet er Kristi munn. Han troner i himmelen, men opphører ikke å tale på jorden» (*PL 38*, 520; jf. også *In. Io. Ev. Tract. XXX*, 1: *PL 35*, 1632; *CCSL 36*, 289), og fra *Pontificale Romanum Germanicum*: «Evangeliet leses, der Kristus med egen munn taler til folket (...) evangeliet skal gjenlyde i Kirken, som om Kristus selv taler til folket» (Jf. V. VOGEL-R. ELZE, utg. *Le Pontifical Romano-germanique du dixième siècle. Le Texte*, I. Città del Vaticano 1963/XCIV, 18, s. 334) eller «Fordi Kristus selv kommer, det vil si i Evangeliet, kaster vi krykkene, siden vi ikke lenger behøver menneskelig hjelp» (*op.cit.*, XCIV, 23, s. 335).

¹¹ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 7.

¹² Jf. *Hebr 4,12.*

5. Kirken forkynner det ene og samme Kristi mysterium når den leser Det gamle testamentet og Det nye testamentet under den liturgiske feiring.

For Det nye testamentet er skjult i Det gamle, og i Det nye testamentet blir Det gamle åpnet.¹³ Men Kristus er hele Skriftens midtpunkt og fylde gjennom hele den liturgiske feiring;¹⁴ derfor må alle som søker frelse og liv, øse av hans kilder.

Men jo dypere vi forstår den liturgiske feiring, desto høyere verdsetter vi betydningen av Guds ord. For det som gjelder den liturgiske feiring, kan tilsvarende også sies om Guds ord, i begge holdes Kristi mysterium frem og varer ved for alltid, hver på sitt vis.

c) GUDS ORD I DE TROENDES LITURGISKE DELTAGELSE

6. I den liturgiske handling svarer Kirken trofast det samme «Amen» som Kristus, mellommann mellom Gud og menneskene, én gang for alle brukte da han utgjøt sitt blod for etter Guds vilje å innstifte den nye pakt i Den Hellige Ånd.¹⁵

Når derfor Gud meddeler sitt ord, venter han alltid at vi svarer ved å lytte og tilbe «i ånd og sannhet» (*Joh 4,23*). Den Hellige Ånd gjør dette svar virksomt, slik at det som blir hørt i den liturgiske handling, også vil utfolde seg i livet etter oppfordringen: «Dere må gjøre det Ordet sier, ikke bare høre det.» (*Jak 1,22*)

Kroppstillinger, bevegelser og ord uttrykker den liturgiske handling og viser de troendes deltagelse. Disse ting får sin fulle betydning ikke bare ut fra menneskelig erfaring, men også ut fra Guds ord og frelsens husholdning som de viser til. Derfor blir de troendes deltagelse i den liturgiske handling desto mer inderlig, jo mer de selv streber etter å forene seg med Guds ord i den inkarnerte Kristus, når de lytter til Guds ord som leses under liturgien og i sin livsform ivrer etter å fastholde det som de har feiret i liturgien. Og omvendt vil de forsøke å ta alt de gjør i livet med tilbake til den liturgiske feiring.¹⁶

3. Guds ord i livet til «paktens» folk

a) GUDS ORD I KIRKENS LIV

7. Kirken bygges opp og vokser når den hører Guds ord. De underfulle gjerninger som Gud utførte på mange måter en gang i frelseshistorien, blir virkelig nærværende gjennom den liturgiske feirings mystiske tegn. På sin side bruker Gud den forsamling av troende som feirer liturgien, til å la sitt ord få fritt løp og holdes i ære og til å la sitt navn opphøyes blant folkeslagene.¹⁷

Hver gang Kirken samles av Den Hellige Ånd til liturgisk feiring,¹⁸ forkynner og leser den Guds ord, og erfarer seg selv som det nye folk som en gang inngikk den pakt som nå endelig blir fullbyrdet og fullkommengjort. Alle kristustroende er ved dåpen og konfirmasjonen i Ånden blitt Guds ords budbærere. Fordi de mottok den gave å lytte, skal de forkynne det samme Guds ord i Kirken og i verden, i det minste ved sitt livs vitnesbyrd.

¹³ Jf. ST. AUGUSTIN i *Quaestionum in Heptateuchum liber 2*, 73: (PL 34, 623; CCL, 33, 106); Annet vatikankonsil, den dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, *Dei Verbum*, nr. 16.

¹⁴ Jf. ST. HIERONYMUS: «For hvis Kristus ifølge Paulus (*1 Kor 1,24*) er Guds kraft og Guds visdom, da er den som ikke kjenner skriftene, uvitende om Guds kraft og hans visdom. For uvitenhet om skriftene er uvitenhet om Kristus» (*Commentarii in Isaiam prophetam, Prologus.*, i: PL 24, 17A; CCL, 73, 1); Annet vatikankonsil, den dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, *Dei Verbum*, nr. 25.

¹⁵ Jf. *2 Kor 1,20-22*.

¹⁶ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 10.

¹⁷ Jf. *2 Tess 3,1*.

¹⁸ Jf. kollektbønnene, «for den hellige Kirke», i *Missale Romanum*, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet (Typis Polyglottis Vaticanis 1975), s. 786, 787, 790 [*Norsk Missale*, Oslo 1982, s. 775ff.]; ST. KYPRIAN, Om Herrens bønn, *De oratione dominica*, 23: PL 4, 553; CSEL 3/2, 285; CCL 3 A, 105; ST. AUGUSTIN, *Sermo 71*, 20, 33: PL 38, 463f.

Dette Guds ord som forkynnes i feiringen av de guddommelige mysterier, gjelder ikke bare nåtidige forhold, men ser også tilbake på fortiden og inn i fremtiden. Slik viser Guds ord oss hva vi skal håpe med en slik lengsel at våre hjerter under alle livets omskiftelser er fast forankret der hvor de sanne gleder finnes.¹⁹

b) GUDS ORD I KIRKENS UTLEGNING

8. Etter Kristi egen vilje er Guds nye folk kjennetegnet ved et forunderlig mangfold av lemmer. Derfor finnes det ulike embeter og oppdrag for hver og én i forholdet til Guds ord. De troende skal lytte til og grunne over ordet, men å utlegge det får bare de gjøre som har mottatt geistlig ordinasjon og dermed har del i læreembetet, eller som har fått overdratt utøvelsen av denne tjenesten.

Slik fortsetter Kirken i lære, liv og gudsyndyrkelse å videreføre til alle slekter alt det som den selv er, alt det den tror på, så den i tidens løp alltid styrer mot den guddommelige sannhets fylde, inntil Guds ord blir fullbrakt i den.²⁰

c) FORBINDELSEN MELLOM DET FORKYNTE GUDS ORD OG DEN HELLIGE ÅNDS GJERNING

9. Men for at Guds ord virkelig skal utføre i hjertene det som lyder i ørene, behøves Den Hellige Ånds gjerning. Ved Åndens inspirasjon og hjelp blir Guds ord grunnlaget for den liturgiske handling og veiviser og støtte gjennom hele livet.

Ikke bare foregriper og ledsager Den Hellige Ånds virke hele den liturgiske handling, men den frembringer i den enkeltes hjerte²¹ alt det som uttales i forkynnelsen av Guds ord for hele flokken av troende. Mens Den Hellige Ånd styrker alles enhet, vekker den også ulike nådegaver og fremmer deres mangfoldige verk.

d) DEN INTIME SAMMENHENG MELLOM GUDS ORD OG DET EUKARISTISKE MYSTERIUM

10. Kirken har alltid omfattet Guds ord og det eukaristiske mysterium med samme ærefrykt, men ikke med samme form for dyrkelse. Alltid og overalt har den villet understreke og stadfeste denne ærefrykt når den, tilskyndet av sin guddommelige grunnleggers forbilde, aldri har opphørt å feire hans påskemysterium. Kirken har kommet sammen for å lese «det som står om ham i alle skriftene» (*Luk 24,27*) og levendegjøre frelsesverket ved ihukommelse av Herren og sakramentene. For «sakramentenes forvaltning ... krever at ordet ... forkynnes ... ettersom det jo dreier seg om sakramenter som formidler mysteriene i den tro som oppstår og næres av ordet».²²

Ved begge bord får Kirken næring i åndelig forstand,²³ der undervises den stadig mer, for siden å helliges i stadig rikere monn. I Guds ord forkynnes den guddommelige pakt, i Eukaristien fornyes den nye og evige pakt. På den ene side fremkalles frelseshistorien når ordene lyder, på den annen side åpnes den i liturgiens sakramentale tegn.

Derfor er det nødvendig alltid å ha for øye at det guddommelige ord som blir lest og forkynt av Kirken i liturgien, leder til paktsofferet og nådens gjestebud, nemlig Eukaristien. Feiringen av messen der både ordet høres og Eukaristien blir frembåret og mottatt, er følgelig én og

¹⁹ Jf. kollektbønnen, 21. søndag i det alminnelige kirkeår i *Missale Romanum*, *op.cit.* s. 360 [*Norsk Missale*, *op.cit.* s. 322].

²⁰ Jf. Annet vatikankonsil, den dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, *Dei Verbum*, nr. 8.

²¹ Jf. *Joh 14,15-17.25-26; 15,26 – 16,15*.

²² Annet vatikankonsil, dekretet om prestenes liv og tjeneste, *Presbyterium Ordinis*, nr. 4.

²³ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 51; dekretet om prestenes liv og tjeneste, *Presbyterium Ordinis*, nr. 18; og også konstitusjonen om den guddommelige åpenbaring, *Dei Verbum*, nr. 21; dekretet om Kirkens misjonsvirksomhet, *Ad gentes Divinitus*, nr. 6. Jf. «Generell orientering om *Missale Romanum*», nr. 8 [28].

samme gudstjenestelige handling.²⁴ I den mottar Gud lovprisningens offer og mennesket forløsningsverket i all dets fylde.

²⁴ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 56.

FØRSTE DEL GUDS ORD UNDER FEIRINGEN AV MESSEN

KAPITTEL II FEIRINGEN AV ORDETS LITURGI UNDER MESSEN

1. De enkelte elementer i ordets liturgi og de tilhørende riter

11. «Den viktigste del av ordets liturgi er lesningene fra Den hellige skrift med sangene mellom disse. Homilien, trosbekjennelsen og den universelle forbønn – det vil si de troendes forbønn – utfolder og avslutter denne del.»²⁵

a) DE BIBELSKE LESNINGER

12. Under feiringen av messen er det ikke lov å utelate eller forkorte, eller det som alvorligere er, bytte ut de bibelske lesninger som sammen med salmene er hentet fra Den hellige skrift, med andre lesninger som ikke er bibelske.²⁶ For fra Guds ord som er overlevert i skriftene, «taler Gud til sitt folk»²⁷ også i dag, og det er fra den daglige bruk av Den hellige skrift at Guds folk, som i troens lys undervises av Den Hellige Ånd, ved sitt liv kan avlegge vitnesbyrd om Kristus for verden.

13. Lesningen av Evangeliet utgjør høydepunktet i ordets liturgi. De andre lesningene forbereder forsamlingen på denne, ved å bevege seg fra Det gamle testamentet til Det nye testamentet.

14. Ved å lese høyt, klart og med forståelse bidrar lektorene i stor grad til at forsamlingen kan ta imot Guds ord på riktig måte. Lesningene skal hentes fra godkjente utgaver²⁸ og kan – i overensstemmelse med de forskjellige språks egenart – synges, dog slik at ikke sangen undertrykker ordene, men snarere løfter dem. Når lesningene synges på latin, må man følge den måte som er angitt i Messens sangordning.²⁹

15. Korte og treffende forklaringer kan gis i ordets liturgi før lesningene, særlig før den første. Stilen i disse forklaringer må omhyggelig overveies. De må være enkle, tro mot teksten, korte, velforbredte og på forskjellige måter svarende til den teksten som de innleder.³⁰

16. Under feiring av messen med folk må lesningene alltid fremføres fra amboen.³¹

²⁵ «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 33 [55].

²⁶ Jf. Gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Liturgicae Instaurationes*, 5. september 1970, nr. 2: *A.A.S.* 62 (1970), s. 695-696; JOHANNES PAUL II, brevet *Dominicae Cenae*, 24. februar 1980, nr. 10: *A.A.S.* 72 (1980), s. 134-137; Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 1: *A.A.S.* 72 (1980), s. 333.

²⁷ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 33.

²⁸ Jf. *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, nr. 111, s. ???.

²⁹ Jf. Missale Romanum, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, Messens sangordning (*Ordo Cantus Missae*) *typicus*-utgave 1972, «Innledende bemerkninger», nr. 4, 6, 10.

³⁰ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 11 [31].

³¹ Jf. *ibid.*, nr. 272 [309]; jf. også *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, nr. 32-34, s. ???.

17. Blant ritene i ordets liturgi skal man vise særlig ærbødighet for evangelielesningen.³² Der man har et evangeliarium (*Evangeliarium*) som i inngangsprosesjonen er blitt båret av diakonen eller en lektor,³³ passer det seg at denne evangeliebok (*liber Evangeliorum*) blir hentet fra alteret³⁴ av diakonen, eller i mangel av en slik, av en prest. Den blir båret til amboen, ledsaget av medhjelpere som går foran med lys og røkelse, eller andre tegn på ærbødighet, der dette er skikk. De troende står og hilser Herren ved å ære evangelieboken. Diakonen som skal fremføre Evangeliet, bøyer seg for den som leder handlingen, og ber om og mottar velsignelsen. Men når det ikke er en diakon til stede, ber presten selv i stillhet, idet han bøyer seg foran alteret og sier: **Allmektige Gud, rens ...**³⁵

Den som leser Evangeliet ved amboen, hilser den stående forsamling og angir hvor lesningen er hentet fra, idet han tegner seg med korsets tegn på panne, munn og bryst, og gjør det deretter på boken. Dersom det brukes røkelse, incenserer han, og fremfører til slutt Evangeliet. Når Evangeliet er ferdig, kysser han boken og sier stille de foreskrevne ord. Både hilsenen, kunngjøringen **Lesning fra det hellige Evangelium etter ...** og **Slik lyder Herrens ord** til slutt kan med fordel synges, slik at forsamlingen kan svare på samme måte, også når selve Evangeliet bare leses. På denne måten blir både evangelielesningens betydning fremhevet og troen ansporet hos tilhørerne.

18. Ved slutten av lesningen kan avslutningen **Slik lyder Herrens ord** også synges av en kantor som er en annen enn lektoren som leste lesningen, og deretter svarer alle med akklamasjonen. På denne måten ærer den forsamlede gruppe Guds ord som den har mottatt med tro og i takknemlighetens ånd.

b) RESPONSORIESALMEN

19. Responsoriesalmen (*psalmus responsorius*) som også kalles graduale, har stor liturgisk og pastoral betydning, fordi den er «en integrert del av ordets liturgi».³⁶ Av den grunn bør de troende stadig undervises om hvordan de skal motta Guds ord som taler i salmene, og hvordan disse salmene kan bli til Kirkens bønn. Dette skjer visselig «lettere dersom klerus gis en dypere forståelse for salmene ved at de synges i den hellige liturgi – hvilket jo er meningen med dem – og dette også blir forklart for alle de troende gjennom en riktig katekese».³⁷ Korte forklaringer om valget av salmer og omkved og deres sammenheng med lesningene kan være til hjelp.

20. Responsoriesalmen bør vanligvis synges. Det er to måter å synge salmen etter første lesning på: responsorialt eller «uavbrutt». Når det lar seg gjøre, er responsorial måte (*modus responsoralis*) å foretrekke. Da synger en forsanger (*psalmista*) – det vil si som salmekantor (*cantor psalmi*) – salmeversene, og hele forsamlingen deltar gjennom omkvedet (*responsum*). Den uavbrutte måte (*modus directus*) å synge på, uten mellomliggende omkved fra

³² Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 35 [60], 95 [134].

³³ Jf. *ibid.*, nr. 82-84 [120-122].

³⁴ Jf. *ibid.*, nr. 94 [133], 131 [175].

³⁵ Jf. «Messens ordning – Messe med folket» i Missale Romanum, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VIs autoritet (Typis Polyglottis Vaticanis, 1975), s. 388 [*Norsk Missale*, Oslo 1982, s. 364, «Messens faste deler – Messe med menighet»].

³⁶ «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 36 [61].

³⁷ PAUL VI, den apostoliske konstitusjon *Laudis Canticum*, i Tidebønsliturgien (*Liturgia Horarum*), nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VIs autoritet (Typis Polyglottis Vaticanis 1971); jf. også Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 24, 90; Rituskongregasjonen, instruksjonen om musikken i den hellige liturgi, *Musicam Sacram*, 5. mars 1967, nr. 39; *A.A.S.* 59 (1967), s. 311; Tidebønsliturgi, «Generell orientering», nr. 23 og 109; Opplæringskongregasjonen, «Grunnleggende plan» (*Ratio fundamentalis*) for presteopplæring, 6. januar 1970, nr. 53 [jf. ny utgave fra Kleruskongregasjonen, «Grunnleggende plan», 8. desember 2016, nr. 105].

forsamlingen, skjer enten ved at forsangeren – en salmekantor – synger alene mens forsamlingen bare lytter, eller den synges av alle samtidig.

21. Å synge salmen eller også bare omkvedet hjelper mye til å forstå salmens åndelige innhold og fremmer meditasjonen over den.

I enhver kulturkrets må alt gjøres som kan fremme fellessangen. Særlig skal de muligheter benyttes som Messens lesningsordning gir³⁸ med hensyn til omkved for forskjellige liturgiske tider.

22. Dersom salmen etter lesningen ikke synges, må den resiteres på en måte som er god for meditasjonen over Guds ord.³⁹

Responsoriesalmen synges eller leses fra amboen av forsangeren eller en kantor.⁴⁰

c) AKKLAMASJONEN FØR LESNINGEN AV EVANGELIET

23. Også «Halleluja» eller – i overensstemmelse med de liturgiske tider – evangelieverset utgjør «en selvstendig ritus eller handling».⁴¹ I den mottar og hilser forsamlingen Herren som taler til den, samt bekjenner sin tro gjennom sang.

«Halleluja» og evangelieverset skal synges stående, og da slik at ikke bare kantoren som istemmer, eller også koret, men hele folket synger med.⁴²

d) HOMILIEN

24. I homilien utlegges i løpet av kirkeåret troens mysterier og normene for det kristne liv ut fra den hellige tekst. Det annet vatikankonsils liturgikonstitusjon har gjentatte ganger sterkt anbefalt den som en del av ordets liturgi,⁴³ og ved noen anledninger foreskrevet den.

Vanligvis holdes homilien av den som leder gudstjenesten.⁴⁴ Under feiringen av messen skal homilien ha som mål at det forkynte Guds ord sammen med den eukaristiske feiring blir til «forkynnelse av Guds storverk i frelseshistorien, det vil si i Kristi mysterium».⁴⁵ For Kristi påskemysterium som forkynnes gjennom lesningene og homilien, blir fullbyrdet gjennom messeofferet,⁴⁶ men Kristus er alltid til stede og virksom i sin Kirkes forkynnelse.⁴⁷

Derfor skal homilien, enten den forklarer ordet som er blitt forkynt i Den hellige skrift eller en annen liturgisk tekst,⁴⁸ lede de troendes fellesskap til aktiv feiring av Eukaristien, så de «i sitt liv må bevare hva de har grepet gjennom troen».⁴⁹ Ved denne levende utlegning kan Guds leste ord og Kirkens gudstjenestelige feiringer få større kraft dersom homilien er en sann frukt

³⁸ Jf. *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, nr. 89-90, s. ???.

³⁹ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 18 og 39 [38 og 63 c, dog noe endret].

⁴⁰ Jf. *ibid.*, nr. 272 [309] og *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, nr. 32, s. ???.

⁴¹ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 39 [63 c, dog helt omformulert].

⁴² Jf. også *ibid.*, nr. 37-39 [62-63]; Missale Romanum, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VIs autoritet, Messens sangordning, «Innledende bemerkninger», nr. 7-9; *Graduale Romanum*, 1974, «Innledende bemerkninger» (*Praenotanda*), nr. 7; *Graduale simplex*, annen typicus-utgave 1975, «Innledende bemerkninger» (*Praenotanda*), nr. 16.

⁴³ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 52; jf. Rituskongregasjonen, instruksjonen *Inter Oecumenici*, 26. september 1964, nr. 54: *A.A.S.* 56 (1964), s. 890.

⁴⁴ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 42 [66].

⁴⁵ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 35, 2.

⁴⁶ Jf. *ibid.*, nr. 6 og 47.

⁴⁷ Jf. PAUL VI, encyklikaen *Mysterium Fidei*, 3. september 1965, *A.A.S.* 57 (1965), s. 753; Annet vatikankonsil, dekretet om kirkens misjonsvirksomhet, *Ad Gentes*, nr. 9; PAUL VI, den apostoliske formaning *Evangelii nuntiandi*, 8. desember 1975, nr. 43: *A.A.S.* 69 (1976), s. 33-34 [*Om forkynnelsen*, Oslo 1968, s. 32-33].

⁴⁸ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 35,2; «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 41 [65].

⁴⁹ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 10.

av meditasjon, vel forberedt, ikke for lang og ikke for kort, og dersom den i sitt innhold retter oppmerksomheten mot alle tilstedeværende, også barn og enkle mennesker.⁵⁰

Ved en koncelebrasjon holder vanligvis hovedcelebranten homilien, eventuelt en av koncelebrantene.⁵¹

25. På foreskrevne dager, som søndager og festdager med messeplikt, skal det holdes homilie i alle messer som feires med folket, også i messer som feires om kvelden dagen før.⁵² Også i messer med barn og spesielle grupper skal det holdes homilie.⁵³

Homilie er sterkt å anbefale på hverdager i advents-, faste- og påsketiden for de troende som regelmessig deltar i feiringen av messen, foruten på andre festdager og ved anledninger der folk i større antall kommer sammen til kirke.⁵⁴

26. Celebrerende prest holder homilien fra sin stol, stående eller sittende, eller fra amboen.⁵⁵

27. Korte kunngjøringer til folket skal skilles fra homilien. De har sin plass etter bønnen etter kommunionen.⁵⁶

e) STILLHET

28. Ordets liturgi må feires slik at den fremmer meditasjon; enhver form for hastverk som hindrer ettertanke, bør derfor unngås. Dialogen mellom Gud og mennesker, ved Den Hellige Ånds tilskyndelse, fordrer korte øyeblikk av stillhet tillempet den forsamlede gruppe. Slik kan Guds ord røre ved hjertet, og et svar kan forberedes i bønn.

Disse øyeblikk av stillhet i ordets liturgi kan med fordel ivaretas for eksempel før selve ordets liturgi begynner, etter første og andre lesning og etter homilien.⁵⁷

f) TROSBEKJENNELSEN

29. Når trossymbolet (*symbolum*) – det vil si trosbekjennelsen (*professio fidei*) – ifølge rubrikkene skal være med under feiring av messen, er det for at den forsamlede gruppe skal slutte seg til og besvare Guds ord som den har hørt under lesningene og homilien, og i sitt sinn tenke over Kirkens tro, før den begynner å feire troens mysterium i Eukaristien.⁵⁸

g) DEN UNIVERSELLE FORBØNN – DE TROENDES FORBØNN

30. Under de troendes universelle forbønn ber forsamlingen – i lys av Guds ord og som et svar på dette – vanligvis for hele Kirkens og den lokale menighets behov, for verdens frelse og for dem som lider under alle slags vanskeligheter, eller for bestemte grupper av mennesker.

⁵⁰ Jf. JOHANNES PAUL II, den apostoliske formaning (*Catechesi tradendae*), 16. oktober 1979, nr. 48: *A.A.S.* 71 (1979), s. 1316 [*Katekesen*, Oslo 1980, s. 43-44].

⁵¹ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 165 [213].

⁵² Jf. *ibid.*, nr. 42 [66], og også Rituskongregasjonen, instruksjonen *Eucharisticum mysterium*, 25. mai 1967, nr. 28: *A.A.S.* 59 (1967), s. 556-557.

⁵³ Jf. Gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Actio pastoralis*, 15. mai 1969, nr. 6 g: *A.A.S.* 61 (1969), s. 809; *Direktorium for barnmesser* (*Directorium de Missis cum pueris*), 1. november 1973, nr. 48: *A.A.S.* 66 (1974), s. 44.

⁵⁴ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 42 [66], 338 [382]. *Rituale Romanum*, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, *Ritual for feiring av ektevigsel* (*Ordo celebrandi Matrimonium*) (Typis Polyglottis Vaticanis 1969) [tilsvarende ledds nummer i *Rituale Romanum*, *Ritual for feiring av ektevigsel*, *Ordo celebrandi Matrimonium*, utg. 1990, medtatt i hakeparentes], nr. 22, 42, 57 [57, 91, 157]; *Ritual for gravferd*, *Ordo Exsequiarum* (Typis Polyglottis Vaticanis 1969), nr. 41, 64.

⁵⁵ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 97 [136, dog med betydelige avvik].

⁵⁶ Jf. *ibid.*, nr. 139 [184].

⁵⁷ Jf. *ibid.*, nr. 23 [45 og 56].

⁵⁸ Jf. *ibid.*, nr. 43 [67, dog med omformuleringer].

Under ledelse av celebranten fremfører diakonen eller en medhjelper eller noen av de troende korte bønner, fritt og klokt formulert. I disse «utøver folket sitt prestelige oppdrag ved å be for alle mennesker».⁵⁹ Slik kan frukten av ordets liturgi modnes i dem selv og bedre lede dem over til feiringen av Eukaristien.

31. Celebranten leder den universelle forbønn fra sin stol mens bønneintensjonene fremføres fra amboen.⁶⁰

Den forsamlede gruppe deltar stående i forbønnen ved å fremsi eller synge en felles påkallelse etter at bønneintensjonene er fremført, eller den ber i stillhet.⁶¹

2. Forhold som leder til riktig feiring av ordets liturgi

a) STEDET FOR FORKYNNELSEN AV GUDS ORD

32. I kirkerommet skal det være et fast, opphøyet sted for forkynnelsen av Guds ord. Det må være innrettet på passende vis, med en verdighet som er i pakt med det opphøyede ved Guds ord. Stedet skal tydelig minne de troende om at i messen gjøres et bord i stand både for Guds ord og for Kristi legeme,⁶² og det skal kunne hjelpe de troende til å lytte oppmerksomt under ordets liturgi. Derfor må det i alle kirker legges stor vekt på at det blir en klar sammenheng mellom amboen og alteret.

33. Amboen skal enten permanent eller leilighetsvis – i det minste på høytidsdagene – være nøkternt utsmykket, på en måte som passer til dens utforming.

Da amboen er det sted der Guds ord forkynnes gjennom hans tjenere, skal den ut fra sin natur være forbeholdt lesningene, responsoriesalmen og påskelovsangen. Også homilien og de troendes forbønn kan fremføres fra amboen på grunn av den nære forbindelse disse delene har til hele ordets liturgi. Men andre bør ikke gå opp til amboen, for eksempel kommentator, kantor eller sangleder.⁶³

34. For at amboen på en god måte skal kunne tjene gudstjenestefeiringen, må den være romslig, da flere forrettende og medhjelpere av og til skal stå der samtidig. Dessuten må det sørges for at lektorene har tilstrekkelig lys til å lese teksten. Om ønskelig kan dagens tekniske hjelpemidler brukes, slik at de troende kan høre bedre.

b) BØKENE TIL BRUK VED FORKYNNELSEN AV GUDS ORD UNDER GUDSTJENESTEFEIRINGEN

35. Bøkene som lesningene av Guds ord hentes fra, såvel som de tjenestegjørende, de liturgiske handlinger, kirkerommet og andre ting, minner den lyttende menighet om at Gud er til stede og taler til sitt folk. Derfor bør det sørges for at også bøkene er verdige, vakre og skjønne, da de under den liturgiske handling er tegn på og symboler for de himmelske ting.⁶⁴

36. Ettersom forkynnelsen av Evangeliet alltid er høydepunktet i ordets liturgi, har begge de liturgiske tradisjoner, den vestlige og den orientalske, bestandig gjort en viss forskjell på lesningsbøkene. Evangelieboken er tradisjonelt blitt fremstilt med større omhu og rikere utsmykning og er blitt vist større ære enn de andre lesningsbøker. Også i vår tid høver det seg derfor at domkirker og iallfall større og bedre besøkte sogn og kirker har et vakkert utsmykket

⁵⁹ Jf. *ibid.*, nr. 45 [69, dog med omformuleringer].

⁶⁰ Jf. *ibid.*, nr. 99 [138, dog fullstendig omformulert].

⁶¹ Jf. *ibid.*, nr. 47 [71, dog med omformuleringer].

⁶² Jf. *ovenfor*, note 23.

⁶³ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 272 [309].

⁶⁴ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 122.

evangelarium som skiller seg fra de andre lesningsbøker. Det er med rette en slik bok som overleveres til diakonen ved ordinasjonen og blir lagt på og holdes over biskopelektens hode under bispeordinasjonen.⁶⁵

37. De lesningsbøker som brukes under gudstjenestefeiringen, må – ut fra Guds ords verdighet – ikke erstattes med andre pastorale hjelpemidler, for eksempel løse ark laget for å forberede de troende på lesningene eller til personlig meditasjon.

⁶⁵ Jf. Pontificale Romanum, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, Diakon-, preste- og bispeordinasjon, *De ordinatione Diaconi, Presbyteri et Episcopi* (Typis Polyglottis Vaticanis 1968) [sidehenvisninger til anførte latinske bok; tilsvarende ledds nummer i Pontificale Romanum, Bispe-, preste- og diakonordinasjon, *De ordinatione Episcopi, presbyterorum et diaconorum*, utg. 1989, medtatt i hakeparentes], s. 28, nr. 24; s. 58, nr. 21; s. 85, nr. 24; s. 70, nr. 25; s. 110, nr. 25 [nr. 46, 82, 210, 238, 280].

KAPITTEL III
OPPGAVER OG TJENESTER
UNDER FEIRINGEN AV ORDETS LITURGI INNENFOR MESSEN

1. Oppdraget å føre forsetet under ordets liturgi

38. Den som leder ordets liturgi, gir åndelig næring til de troende, særlig i homilien. Selv når han lytter til Guds ord og det forkynnes av andre, er det han som alltid har hovedansvaret for forkynnelsen av ordet. Når han enten selv eller ved andres hjelp har sørget for at Guds ord forkynnes på en god måte, er det vanligvis opp til ham selv å formulere noen forklaringer som kan gjøre de troende til mer oppmerksomme tilhørere, slik at de oppfatter Guds ord på en mest mulig fruktbar måte.

39. Det er nødvendig at først og fremst den som skal lede en gudstjenestefeiring, har svært god kunnskap om strukturen i lesningsordningen, slik at han kan fremkalle frukter i de troendes hjerte. Dessuten skal han gjennom bønn og studium søke å forstå samklngen og forbindelsen mellom de ulike tekstene i ordets liturgi, slik at lesningsordningen kan bidra til at Kristi mysterium og hans verk blir forstått på riktig måte.

40. Den som leder, må gjerne bruke de muligheter lektionariet har oppgitt, med hensyn til lesninger, omkved, responsoriesalmer og akklamasjoner til Evangeliet,⁶⁶ dog må han gjøre det i forståelse⁶⁷ med alle impliserte og også lytte til de troende i saker som angår dem.⁶⁸

41. Den som fører forsetet utfører sitt særskilte oppdrag og sin tjeneste med Guds ord også når han holder homilien.⁶⁹ For under denne fører han sine brødre og søstre til en dypere forståelse av Den hellige skrift. Han vekker de troendes sinn til takknemlighet for Guds underverk. Hos de tilstedeværende styrker han troen på ordet som ved gudstjenestefeiringen blir til sakrament ved Den Hellige Ånd. Endelig forbereder han dem til å motta kommunionen på en fruktbar måte og innbyr dem til å etterleve det kristne livs krav.

42. Det hører inn under det å føre forsetet også å lede de troende inn i ordets liturgi gjennom noen forklaringer.⁷⁰ Disse forklaringer kan hjelpe den forsamlede gruppe til å lytte bedre til Guds ord ved å anspore troen og den gode vilje. Dette oppdrag kan han også gi til andre, for eksempel diakonen eller en kommentator.⁷¹

43. Den som fører forsetet, leder den universelle forbønn. Om mulig knytter han sin innledning og den avsluttende bønn til gudstjenestefeiringens lesninger og homilien, og leder slik de troende frem til den eukaristiske liturgi.⁷²

2. De troendes oppgave under ordets liturgi

⁶⁶ Jf. *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, nr. 78-91, s. ???.

⁶⁷ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 318-320 [357-359]; 324-325 [367 og 362].

⁶⁸ Jf. *ibid.*, nr. 313 [352].

⁶⁹ Jf. *ibid.*, nr. 42 [66]; Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 3: *A.A.S.* 72 (1980), s. 334.

⁷⁰ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 11 [31].

⁷¹ Jf. *ibid.*, nr. 68 [105 b].

⁷² Jf. *ibid.*, nr. 33 [55], 47 [71].

44. Ved Kristi ord forenes, vokser og næres Guds folk. «Det gjelder ganske særlig for ordets liturgi under feiringen av messen, hvor det er en uløselig forbindelse mellom forkynnelsen av Herrens død og oppstandelse, svaret fra folket som lytter til den, og selve offeret hvorved Kristus med sitt blod har beseglet den nye pakt, som de troende tar del i med sine bønner og ved mottagelsen av sakramentene». ⁷³ For «ikke bare når det som ‘er skrevet for at vi skal lære av det’ (Rom 15,4), blir lest, men også når Kirken ber eller synger eller handler, næres deltagerens tro, deres sinn blir løftet til Gud, slik at de yter ham en åndelig tjeneste og mottar hans nåde i rikere mål». ⁷⁴

45. Når forsamlingen av kristustroende i tro lytter til forkynnelsen av Guds ord i ordets liturgi, mottar den også i dag paktsordet fra Gud. Den må svare på dette ord i den samme tro, slik at den stadig mer blir Den nye pakts folk.

Guds folk har en åndelig rett til å motta i rikt mål den skatt som Guds ord er. Denne skatt får det ved bruken av Messens lesningsordning, ved homiliene og ved den pastorale virksomhet. De troende skal under feiringen av messen lytte til Guds ord med den indre og ytre ærbødighet som vil få dem til stadig å vokse i sitt åndelige liv og innplante dem inderligere i det mysterium som feires. ⁷⁵

46. For at de troende med våkent sinn skal kunne feire Herrens minne, må de være seg bevisst at Kristi ene nærvær er til stede både i Guds ord «slik at det er han selv som taler når Den hellige skrift leses opp i Kirken», og «– fremfor alt – i de eukaristiske skikkelser». ⁷⁶

47. For at Guds ord skal mottas og bli integrert i de troendes liv, kreves det en levende tro ⁷⁷ som uavbrutt vekkes ved å lytte til Guds ord.

Den hellige skrift er nemlig først og fremst i sin liturgiske forkynnelse kilden til liv og kraft. Apostelen bevitner at Evangeliet er en kraft til frelse for hver den som tror. ⁷⁸ Derfor er kjærligheten til skriftene den kraft som fornyer og styrker hele Guds folk. ⁷⁹ Alle kristustroende uten unntak må av den grunn være beredt til å lytte til Guds ord med glede. ⁸⁰ Når Guds ord forkynnes og praktiseres av Kirken, opplyser det de troende ved Den Hellige Ånds virke og beveger dem til å omsette hele Herrens mysterium i handling. ⁸¹ For når Guds ord blir mottatt i tro, vekker det hjertet og bereder det til omvendelse og til et liv som lyser av troen både hos den enkelte og i fellesskapet, ⁸² ettersom det er både det kristne livs føde og kilde til hele Kirkens bønn. ⁸³

⁷³ Annet vatikankonsil, dekretet om prestenes liv og tjeneste, *Presbyterorum Ordinis*, nr. 4.

⁷⁴ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 33.

⁷⁵ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 9 [29].

⁷⁶ Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 7.

⁷⁷ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 9.

⁷⁸ Jf. *Rom* 1,16.

⁷⁹ Jf. Annet vatikankonsil, den dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, *Dei verbum*, nr. 21.

⁸⁰ Bibelsitatene i Annet vatikankonsil, den dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, *Dei verbum*, nr. 21.

⁸¹ Jf. *Joh* 14,15-26; 15,26 – 16,4.5-15.

⁸² Jf. Annet vatikankonsil, dekretet om Kirkens misjonsvirksomhet, *Ad gentes*, nr. 6 og 15; og også konstitusjonen om den guddommelige åpenbaring, *Dei verbum*, nr. 26.

⁸³ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 24; og også Kleruskongregasjonen, *Kateketisk generaldirektorium*, 11. april 1971, nr. 25: *A.A.S.* 64 (1972), s. 114 [jf. ny utgave fra Kleruskongregasjonen, *Kateketisk generaldirektorium*, 15. august 1997, nr. 85].

48. Den nære sammenheng mellom ordets liturgi og den eukaristiske liturgi ved feiringen av messen maner de troende til å delta i gudstjenesten fra dens begynnelse,⁸⁴ og ikke minst til å delta med oppmerksomhet og så langt det er mulig, gjøre seg mer lydhøre, særlig ved på forhånd å skaffe seg dypere kunnskap om Den hellige skrift. Dessuten vil dette vekke en lengsel etter den liturgiske forståelse av tekstene som leses, og gjøre de troende villige til å svare gjennom sangen.⁸⁵

Når de troende på den måten har hørt og meditert over Guds ord, kan de gi et aktivt svar fylt av tro, håp og kjærlighet, ved bønn og ved å gi seg selv, ikke bare under gudstjenestefeiringen, men i hele sitt kristne liv.

3. Tjenestene under ordets liturgi

49. Den liturgiske tradisjon har overdratt oppdraget med å lese de bibelske lesninger ved feiringen av messen til medhjelpere: lektorer og diakonen. Men i mangel av diakon eller annen prest leser celebrerende prest selv Evangeliet,⁸⁶ og ved fravær også av lektor alle lesningene.⁸⁷

50. Det tilkommer diakonen å forkynne Evangeliet i ordets liturgi under messen, iblant om ønskelig å holde homilien, og å rette intensjonene i den universelle forbønn til folket.⁸⁸

51. «Under eukaristifeiringen har lektoren sitt særegne oppdrag, som han selv personlig skal utføre, selv om medhjelpere av høyere rang er til stede».⁸⁹ Tjenesten som lektor blir meddelt ved en liturgisk ritus og skal holdes i ære. Dersom beskikkede lektorer er til stede, skal de utføre sitt særegne oppdrag i det minste på søndager og festdager med messeplikt, særlig i hovedgudstjenesten. De kan også betros oppgaven å hjelpe til med forberedelsen av ordets liturgi, og om nødvendig sørge for å forberede andre troende som tidvis kan uttas til å lese lesningene ved feiring av messen.⁹⁰

52. Ved en liturgisk forsamling trenger man lektorer, selv om disse ikke er beskikket til dette oppdrag. Det må derfor sørges for at det finnes noen godt skikkede legfolk som er beredt til å utføre denne tjeneste.⁹¹ Når det er flere lektorer og flere lesninger som skal leses, anbefales det at lesningene fordeles mellom dem.

53. I messer uten diakon kan oppdraget med å lede intensjonene i den universelle forbønn overdras til en kantor, særlig når de skal synges, til en lektor eller til en annen.⁹²

⁸⁴ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 56; og også Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 1: *A.A.S.* 72 (1980), s. 333-334.

⁸⁵ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 24 og 35.

⁸⁶ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 34 [57, dog sterkt omformulert].

⁸⁷ Jf. *ibid.*, nr. 96 [135].

⁸⁸ Jf. *ibid.*, nr. 47 [71, dog sterkt omformulert], 61 [94, dog sterkt omformulert], 132 [177]; Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 3: *A.A.S.* 72 (1980), s. 334.

⁸⁹ «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 66 [99, dog forkortet].

⁹⁰ Jf. PAUL VI, det apostoliske brev *Ministeria quaedam*, 15. august 1972, nr. V: *A.A.S.* 64 (1972), s. 532.

⁹¹ Jf. Sakraments- og gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Inaestimabile Donum*, 3. april 1980, nr. 2 og 18: *A.A.S.* 72 (1980), s. 334; jf. også Gudstjenestekongregasjonen, *Direktorium for barnemesser*, 1. november 1973, nr. 22, 24, 27: *A.A.S.* 66 (1974), s. 43.

⁹² Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 47 [71], 66 [99], 151 [197]; jf. også Rådet for iverksettelse av konstitusjonen om den hellige liturgi, *Den alminnelige forbønn – det vil si de troendes forbønn* (De oratione communi seu fidelium), (Città del Vaticano 1966) nr. 8 [*Forbønner til bruk ved den hellige messe*, Bd. IA, Tromsø 2009, s. 24].

54. Når en annen prest, diakon eller lektor beskikket til dette særegne oppdrag går frem til amboen under feiringen av en messe med folket for å lese Guds ord, skal de bruke liturgiske klær for dette særegne oppdrag. De som utfører lektortjenesten som en engangshandling eller mer regelmessig, kan imidlertid gå frem til amboen i vanlig klesdrakt, men idet lokale skikker ivaretas.

55. «Det er nødvendig at de som utfører lektortjeneste, selv om de ikke har mottatt beskikkelse til dette, må være virkelig egnet og med omhu forberedt til å fylle dette oppdrag, for at de troende i sitt hjerte skal få en sterk og levende kjærlighet til Den hellige skrift ved å lytte til Guds ord.»⁹³

Denne forberedelsen bør først og fremst være åndelig, men det som kalles teknisk forberedelse, er også nødvendig. Den åndelige forberedelsen forutsetter i det minste bibelsk og liturgisk opplæring. Den bibelske opplæring har til hensikt at lektorene forstår lesningene i deres rette sammenheng, og ser kjernen i det budskap som blir åpenbart i troens lys. Den liturgiske opplæring skal gi lektorene en mulighet til å oppfatte meningen og strukturen i ordets liturgi og forbindelsen mellom ordets liturgi og den eukaristiske liturgi. Den tekniske opplæring bør gjøre lektorene sikrere i kunsten å lese foran folket, både med og uten bruk av mikrofoner.

56. Det er forsangerens (*psalmista*) oppgave – det vil si som salmekantor (*cantor psalmi*) – responsoriant eller uavbrutt å synge salmen eller annen bibelsk sang, graduale og «Halleluja» eller en annen sang som føyes inn mellom lesningene. Om ønskelig kan han selv istemme «Halleluja» og verset.⁹⁴

For at forsangeren skal kunne utføre dette oppdrag, er det å anbefale at det i ethvert kirkefelleskap finnes legfolk som både har lært stemmebruk og har en tydelig og korrekt uttale. Det som er sagt ovenfor om lektorenes formasjon, gjelder også for salmekantorene.

57. Også en kommentator utfører en ekte liturgisk tjeneste når han fra et passende sted gir de troende formaninger og anvisninger. Disse må nødvendigvis være klare, nøkterne og nøye forberedt, som regel nedskrevet og godkjent på forhånd av celebranten.⁹⁵

⁹³ «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 66 [101, dog forkortet].

⁹⁴ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 37a [62 a] og 67 [102].

⁹⁵ Jf. *ibid.*, nr. 68 [105 b].

ANNEN DEL STRUKTUREN I MESSENS LESNINGSORDNING

KAPITTEL IV DEN GENERELLE ORDNING AV MESSENS LESNINGER

1. Det pastorale formål med messens lesninger

58. Lesningsordningen, slik den foreligger i *Missale Romanum*s lektionarium, ble etter Det annet vatikankonsils ønske først og fremst laget med et pastoralt siktemål. For å oppnå dette er ikke bare prinsippene som den nye lesningsordning bygger på, men også listene over tekster som legges frem nedenfor, gang på gang blitt diskutert og finpusset. Tallrike sakkyndige i eksegese, liturgi, katekese og pastoralteologi fra hele verden har samarbeidet om dette. Ordningen er frukten av dette felles arbeid.

Håpet er at den daglige lesning og utlegningen av Den hellige skrift som gjøres under eukaristifeiringen for det kristne folk ut fra lesningsordningen, må bli et effektivt bidrag til å oppnå det mål som gang på gang fra Det annet vatikankonsil av er blitt understreket.⁹⁶

59. Visjonen for denne nyutforming var å lage én lesningsordning som var rik og fyldig, og mest mulig i samsvar med Det annet vatikankonsils ønske og forskrifter.⁹⁷ Men samtidig måtte den kunne tilpasses partikularkirkenes og de enkelte celebrerende forsamlings behov og praksis. Derfor har de som arbeidet med nyutformingen, sørget for å verne Den romerske ritus' liturgiske tradisjon samtidig som de verdsatte alle former for utvalg, organisering og bruk av de bibelske lesninger i andre liturgiske familier og i visse partikularkirker. De brukte det som var godkjent til utprøving, og samtidig søkte de å unngå visse mangler som fantes i den tidligere, tradisjonelle form.

60. Den foreliggende lesningsordning for Messen er altså en organisering av bibelske lesninger som gir de kristustroende kunnskap om hele Guds ord når den ledsages av passende forklaringer. I hele kirkeåret, men særlig i påsketiden, fastetiden og advent, er utvalget og rekkefølgen av lesningene slik organisert at de kristustroende gradvis lærer frelseshistorien og den tro som de bekjenner, stadig dypere å kjenne.⁹⁸ Slik svarer lesningsordningen til det kristne folks behov og ønsker.

⁹⁶ Jf. f.eks. PAUL VI, den apostoliske konstitusjon *Missale Romanum*: «Alt dette er ordnet slik at det blant de kristustroende mer og mer skal vekke den sult etter Guds ord som under Den Hellige Ånds ledelse synes å drive den nye pakts folk frem mot Kirkens fullkomne enhet. Vi stoler på at prestene og de troende ved hjelp av disse nye ordninger vil forberede seg bedre til Herrens måltid og meditere dypere over Den hellige skrift for å nærme seg av Herrens ord. Slik vil Det annet vatikankonsils ønsker bli oppfylt: Det guddommelige ord vil bli en evig kilde til åndelig liv for alle, det viktigste element i fremstillingen og overleveringen av den kristne tros lære, og kort sagt kjernen i all teologisk opplæring.» Gjengitt i *Missale Romanum*, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet (Typis Polyglottis Vaticanis 1972), s. 15 [Jf. *Norsk Missale*, Oslo 1982, s. 19].

⁹⁷ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 35 og 51.

⁹⁸ Jf. PAUL VI, den apostoliske konstitusjon *Missale Romanum*: «... frelseshistoriens utvikling [kommer] tydeligere til syne gjennom bruken av Guds eget åpenbarte ord.» Gjengitt i *op.cit.* *Missale Romanum*, s. 15 [*Norsk Missale*, s. 19].

61. Selv om gudstjenesten ut fra sitt vesen ikke er en form for katekese, har den likevel en didaktisk funksjon som også uttrykkes i Missale Romanums lektionarium.⁹⁹ Slik kan den med rette ansees som et pedagogisk hjelpemiddel som fremmer katekesen.

Messens lesningsordning presenterer nemlig frelseshistoriens viktige begivenheter og ord på en nyttig måte, på basis av Den hellige skrift. Ordets liturgi holder skritt for skritt frem frelseshistorien i dens mange etapper og hendelser, og gjør det klart for de troende at feiringen av Eukaristien viderefører det som skjer i Kristi påskemysterium.

62. Også av andre grunner er det av pastoral nytte at messeleksionariet i Den romerske ritus har én lesningsordning. Alle troende, og særlig de som av ulike grunner ikke alltid deltar i den samme menighet, lytter til de samme lesninger overalt på bestemte dager og tider og grunner over hvordan de skal tilpasses deres egen konkrete situasjon. Det skjer også på steder som mangler prest, der en diakon eller en annen som biskopen har delegert, leder ordets gudstjeneste.¹⁰⁰

63. De kirkelige hyrder som ut fra Guds ord ønsker å gi svar på spørsmål i deres egne forsamlinger, må huske at de først og fremst er forkynnere av *hele* Kristi mysterium og Evangelium. De kan på vanlig måte bruke de muligheter som gis i selve Messens lesningsordning, særlig når det er anledning til å feire en ritual-, votiv- eller helgenmesse, eller messer for forskjellige anliggender. Idet det tas hensyn til de generelle bestemmelser, gis det særskilte muligheter når det gjelder lesninger av Guds ord i messer som feires for spesielle grupper.¹⁰¹

2. Prinsippene ved utarbeidelsen av Messens lesningsordning

64. For å oppnå formålet med Messens lesningsordning, er delene slik utvalgt og fordelt at det tas hensyn til både rekkefølgen i de liturgiske tider og til de hermeneutiske prinsipper som vår tids eksegetiske studier har kommet frem til.

Det er derfor på sin plass å redegjøre for de prinsipper som ble fulgt da Messens lesningsordning ble laget.

a) UTVELGELSEN AV TEKSTER

65. Lesningene i «kirkeåret» (*Proprium de tempore*) er ordnet slik: På søndagene og festene er bibeltekster av større betydning tatt med, slik at de viktigere deler av Guds ord kan bli lest for de troende over et passende tidsrom. Deretter ble det tatt med en annen tekstrekke fra Den hellige skrift for hverdagene. Denne utfyller på en måte det frelsesbudskap som forklares på festene. Likevel er disse hoveddeler av lesningsordningen, nemlig søndags- og festrekkene og hverdagsrekkene uavhengige av hverandre. Lesningsordningen for søndager og fester utfolder seg jo over et treårs forløp, men for hverdagene skjer det over et toårs forløp. Slik skrider søndagenes og festenes lesningsordning frem uavhengig av hverdagens lesningsordning, og omvendt.

⁹⁹ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 9, 33; Rituskongregasjonen, instruksjonen *Inter Oecumenici*, 26. september 1964, nr. 7: *A.A.S.* 56 (1964), s. 878; JOHANNES PAUL II, den apostoliske formaning *Catechesi tradendae*, 16. oktober 1979, nr. 23: *A.A.S.* 71 (1979), s. 1296-1297 [*Katekesen*, Oslo 1980, s. 24-25].

¹⁰⁰ Jf. Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 35, 4; Rituskongregasjonen, instruksjonen *Inter Oecumenici*, 26. september 1964, nr. 37-38: *A.A.S.* 56 (1964), s. 884.

¹⁰¹ Jf. Gudstjenestekongregasjonen, instruksjonen *Actio pastoralis*, 15. mai 1969, nr. 6: *A.A.S.* 61 (1969), s. 809; *Direktorium for barnemesser*, 1. november 1973, nr. 41-47: *A.A.S.* 66 (1974), s. 43; PAUL VI, den apostoliske formaning *Marialis Cultus*, 2. februar 1974, nr. 12: *A.A.S.* 66 (1974), s. 125-126.

Men lesningene i andre deler av lesningsordningen, som lesningsrekkene for helgenfeiringene, for ritualmessene eller for messene for forskjellige behov, for votivmessene eller for messene for avdøde, retter seg etter egne lover.

b) ORGANISERINGEN AV LESNINGENE FOR SØNDAGENE OG FESTER

66. Lesningsordningen for søndagene og fester har disse kjennetegn:

1. Hver messe har tre lesninger: den første fra Det gamle testamentet, den andre fra en apostel (det vil si enten fra apostelbrevene eller fra Johannes' åpenbaring, i henhold til årets forskjellige tider), den tredje fra Evangeliet. Denne fordelingen belyser sammenhengen mellom de to testamenter og frelseshistorien, hvis sentrum er Kristus, ham vi ihukommer i hans påskemysterium.
2. En mer variert og fyldig lesning av Den hellige skrift på søndager og festdager oppnås også ved at det legges frem en treårs syklus for disse dagene, slik at de samme tekster bare leses hvert tredje år.¹⁰²
3. De prinsipper som lesningsordningen retter seg etter for søndager og festdager, er de som kalles prinsippet om «harmonisk samspill» (*compositio harmonica*) og prinsippet om «semikontinuerlig lesning» (*lectio semicontinua*). De to ulike prinsipper anvendes alt ut fra årets forskjellige tider og deres spesielle liturgiske kjennetegn.

67. Det mest harmoniske samspill mellom lesningene fra Det gamle testamentet og Det nye testamentet skjer når det antydes av Skriften selv, altså når læren og de begivenheter som fremstilles i Det nye testamentets tekster, har en mer eller mindre uttrykt forbindelse til Det gamle testamentets lære og begivenheter. I den foreliggende lesningsordning er tekstene fra Det gamle testamentet valgt først og fremst ut fra deres samsvar med tekster i Det nye testamentet som leses i den samme messe, og da særlig med Evangeliet. Et annet slags samspill mellom lesningene i de ulike messer finner man særlig i adventstiden, fastetiden og påsketiden, det vil si i de tidsperioder som har spesielt stor betydning. Derimot ordnes lesningene, både de apostoliske og de fra Evangeliet, etter det semikontinuerlige prinsipp på søndager som ikke har noe spesiell karakter i «det alminnelige kirkeår» («*per annum*»). Lesningen fra Det gamle testamentet spiller på harmoni med Evangeliet.

68. Men den ordning som var høvelig for tidsperiodene nevnt ovenfor, ble ikke utvidet til resten av søndagene, slik at disse tematisk skulle spille sammen for å gjøre den homiletiske forberedelse lettere. For et slikt samspill vil være i strid med den grunnleggende forståelse av den liturgiske handling, som alltid er feiringen av Kristi mysterium og som ut fra sin egen tradisjon bruker Guds ord ikke bare av rasjonelle eller andre ytre grunner, men for å forkynne Evangeliet og føre de troende inn i hele sannheten.

c) ORGANISERINGEN AV LESNINGENE FOR HVERDAGENE

69. Organiseringen av lesningene for hverdagene er gjort slik:

¹⁰² Hvert enkelt år betegnes med bokstavene A, B eller C. For å avgjøre om det er år A, B eller C, brukes følgende fremgangsmåte: Med bokstaven C betegnes et år hvis årstall er delelig med tre, dog bare «nesten» ved at syklusen tas i bruk alt ved det kristne års begynnelse. Således vil år 1 være år A, år 2 være år B, år 3 være år C; og årene 6, 9, 12 ... vil igjen være år C. F.eks. er året 1980 år C, men det følgende år, det vil si året 1981 er år A, mens året 1982 er år B, og året 1983 igjen er år C. Og slik fortsetter det. Dette er likevel ikke til hinder for at hver årssyklus begynner i henhold til det liturgiske års ordning, nemlig første adventsuke i det foregående kalenderår.

Hver av de tre årssykluser preges – som særskilt kjennetegn – av semikontinuerlig lesning av de synoptiske evangelier i løpet av det alminnelige kirkeår. Således sies første års syklus å være året for lesning av Matteus, det annet og det tredje å være årene for lesning av henholdsvis Markus og Lukas.

1. Hver messe har to lesninger: den første fra Det gamle testamentet eller fra en apostel (det vil si enten fra apostelbrevene eller fra Johannes' åpenbaring, men i påsketiden fra Apostlenes gjerninger), og den annen lesning fra Evangeliet.
2. Den årlige syklus for fastetiden er ordnet etter særskilte prinsipper, som tar hensyn til denne tids spesielle preg av dåp og bot.
3. Syklusen for hverdagene i advent, juletiden og påsketiden er på samme måte årvisst, og lesningene skifter derfor ikke.
4. For hverdagene i de 34 ukene i det alminnelige kirkeår blir evangelielesningene ordnet i én syklus, som gjentar seg hvert år. Første lesning er fordelt på en dobbeltsyklus som leses alternerende fra år til år. År I brukes for år med oddetall, år II for år med partall. Som i lesningsordningen for søndager og festdager retter lesningsordningen for hverdagene seg også etter prinsippet om enten harmonisk samspill eller prinsippet om semikontinuerlig lesning, særlig når det dreier seg om tidsperioder med sitt særegne preg.

d) LESNINGENE FOR HELGENFEIRINGENE

70. For helgenfeiringene legges det frem en dobbeltrekke med lesninger:

1. Den ene rekke finner man i helgenårsdelens egentekster (*Proprium de Sanctis*) for høytidsdager, festdager eller minnedager, særlig dersom det finnes egne tekster for den enkelte av disse. Er det imidlertid en tekst som er spesielt velegnet av dem som finnes under fellestekstene, angis det at denne er å foretrekke fremfor andre.
2. Den andre og fyldigere rekke finner man under fellestekstene (*Communio Sanctorum*) for helgener. I denne delen står først tekster som passer best for de forskjellige helgenkategorier (martyrer, hyrder, jomfruer osv.), deretter et stort antall tekster som dreier seg om hellighet generelt. Disse kan etter fritt valg anvendes hver gang det henvises til fellestekstene for valg av lesninger.

71. Man bør være oppmerksom på at alle tekstene er samlet gruppevis i den rekkefølge de skal leses. Først står altså tekstene fra Det gamle testamentet, deretter aposteltekstene, videre salmene og versene mellom lesningene og til slutt tekster fra Evangeliet. Denne rekkefølgen gjør det mulig for celebranten etter fritt valg å foreta utvelgelse ut fra menighetens pastorale behov, om ikke noe annet uttrykkelig er angitt.

e) LESNINGENE I RITUALMESSENE, MESSENE FOR FORSKJELLIGE BEHOV, VOTIVMESSENE OG MESSENE FOR AVDØDE

72. Samme ordning av lesningstekstene finnes for ritualmessene, messene for forskjellige behov, votivmessene og messene for avdøde. Som i fellestekstene for helgener oppgis flere tekster samtidig.

f) VIKTIGE KRITERIER I UTVELGELSEN OG ORGANISERINGEN AV DE ANVENDTE LESNINGER

73. I tillegg til disse prinsippene som styrer lesningsutvalget i de enkelte delene av lesningsordningen, finnes andre prinsipper av mer generell karakter, som disse:

1) *Visse bøker forbeholdt bestemte liturgiske tider*

74. I den foreliggende ordning forbeholdes visse bøker fra Den hellige skrift bestemte liturgiske tider, både ut fra sin natur og den liturgiske tradisjon. For eksempel hører det å lese fra Apostlenes gjerninger til i påsketiden både i den vestlige (ambrosianske og spanske) tradisjon og i den østlige tradisjon. Dette gjør det tydelig at hele Kirkens liv har sin begynnelse i påskemysteriet. På samme måte leses det både i den vestlige og den østlige tradisjon fra Johannesevangeliet i fastetidens siste uker og i påsketiden.

Lesning fra Jesaja, særlig fra den første delen, skjer ut fra tradisjonen i adventstiden. Men visse tekster av samme bok leses også i juletiden. Også Johannes' første brev tilhører juletiden.

2) *Tekstenes lengde*

75. Når det gjelder tekstenes lengde, følges en middelvei. Det skilles mellom fortellinger som trenger en viss lengde på teksten og som de troende vanligvis lytter oppmerksomt til, og tekster som har et så dypt innhold at de ikke kan være lange.

Men for visse spesielt lange tekster har man sett for seg behov for to alternativer, et lengre og et kortere, ut fra hva som er ønskelig. Stor varsomhet har blitt vist ved slike forkortninger.

3) *Vanskeligere tekster*

76. I lesningene på søndager og høytidsdager unngås av pastorale grunner bibelske tekster som er virkelig vanskelige, enten fordi de objektivt sett berører dype litterære, kritiske eller eksegetiske problemer, eller også fordi de, til en viss grad iallfall, kan være vanskelige å forstå for de troende. Men likevel har man ikke lov til å berøve de troende de åndelige skatter i visse tekster bare fordi det er vanskelig å fatte dem, når vanskeligheten enten skyldes utilstrekkelig kristen opplæring, som ingen troende skal mangle, eller den skyldes utilstrekkelig bibelsk opplæring, som enhver sjelehyrde skal være i besittelse av. Ofte blir en vanskelig lesning mer lettfattlig når den stemmer overens med en annen lesning i samme messe.

4) *Utelatelse av visse vers*

77. Det er tradisjon i mange liturgier, ikke minst i den romerske liturgi, av og til å utelate noen vers i lesningene fra Skriften. Det må innrømmes at slike utelatelser vanskelig kan gjøres uten at tekstens mening eller Skriftens budskap og stil går tapt. Likevel bestemte man seg for av pastorale grunner å fortsette denne tradisjonelle praksis også i foreliggende ordning, men da så forsiktig at tekstenes vesentlige mening kunne forbli intakt. Ellers ville visse tekster bli altfor lange, og lesninger som kunne ha vært til åndelig nytte for de troende – mange ganger til stor åndelig nytte –, måtte utelates i sin helhet, bare fordi de inneholder et eller annet vers som ut fra et pastoralt synspunkt er mindre vesentlig, eller reiser virkelig vanskelige spørsmål.

3. **Prinsipper som må legges til grunn ved bruken av lesningsordningen**

a) MULIGHET TIL Å VELGE VISSE TEKSTER

78. I lesningsordningen får celebranten av og til muligheten til å velge den ene eller den andre tekst eller til å velge én tekst blant flere som samtidig oppgis for den samme lesningen. Dette gjelder sjelden for søndager, høytidsdager og festdager, for at ikke det særegne ved en liturgisk tid skal forsvinne, eller den semikontinuerlige lesning av en bok skal brytes opp. Derimot gis det større valgfrihet ved helgenfeiringer, ritualmesser, messer for forskjellige behov, i votivmesser og i messer for avdøde.

Disse valgmulighetene, sammen med andre som er angitt i «Generell orientering om Missale Romanum» og i Messens sangordning,¹⁰³ har en pastoral hensikt. På samme måte må presten under planleggingen av ordets liturgi «ta mer hensyn til det åndelige allmenne vel for forsamlingen enn til sitt eget lynne. Han må også huske at valg av messens tekster bør gjøres i

¹⁰³ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 36-40 [61-64]; Missale Romanum, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, Messens sangordning, (Typis Polyglottis Vaticanis 1972), nr. 5-9.

samråd med medhjelperne og andre som utfører en tjeneste under gudstjenestefeiringen – inklusiv de troende, i de ting som mer direkte angår dem».¹⁰⁴

1) *Vedrørende de to lesninger før Evangeliet*

79. I messer hvor det oppgis tre lesninger, det vil si på søndager og høytidsdager, må disse lesninger strikt anvendes.¹⁰⁵ **106**

2) *Vedrørende det lengre og det kortere alternativ*

80. Det pastorale kriterium bør likeledes styre valget mellom de to alternativer når slike angis for én og samme tekst. Noen ganger finnes nemlig både et lengre og et kortere alternativ for samme tekst. Da bør det tas hensyn til om de troende vil ha størst utbytte av å lytte til en kortere eller lengre tekst; eller om de vil ha størst utbytte av å lytte til en mer innholdsrik tekst når den blir forklart i homilien.

3) *Vedrørende to alternative tekster*

81. Men når muligheten til å velge står mellom en av to tekster som alt er fastlagt, eller en som er oppgitt som valgfri, må det tas hensyn til hvilket utbytte deltakerne vil ha, nemlig i hvilken grad de vil greie å tilegne seg teksten. Det kan være at en enklere tekst passer bedre for den forsamlede gruppe. Eller pastorale hensyn kan tilsi at en tekst blir gjentatt, eller at en tekst som er angitt for en bestemt feiring, blir flyttet til en annen dag for valgfri anvendelse. Dette kan skje når det er fare for at en tekst vil skape vanskeligheter i en bestemt forsamling, eller når den samme tekst atter skal leses på dager som ligger for nær hverandre, for eksempel på en søndag og den etterfølgende hverdag.

4) *Vedrørende lesningene på hverdagene*

82. I lesningsordningen for hverdagene oppgis tekster for de enkelte dager hver uke gjennom hele året. Følgelig vil disse lesninger vanligvis bli brukt på de dager som de er knyttet til, med mindre det inntreffer en høytidsdag, festdag eller minnedag som har egne lesninger.¹⁰⁷ Når lesningsordningen for hverdagene anvendes, må man være oppmerksom på om den ene eller andre lesning fra boken som leses, vil bortfalle på grunn av en bestemt feiring i løpet av uken. Da bør presten på forhånd – idet han har hele ukens lesninger for øye – bestemme hvilke deler som er av mindre betydning og derfor kan utelates. Om det er hensiktsmessig, kan han også på annen måte få frem sammenhengen mellom ukens tekster, så sant dette bidrar til et mest mulig overskuelig utvalg.

5) *Vedrørende helgenfeiringene*

83. Når det for helgenfeiringene faktisk finnes egne lesninger, det vil si slike som dreier seg om den bestemte helgen eller det mysterium som feires i messen, angis disse. Selv om det bare dreier seg om en minnedag, skal disse lesningene brukes istedenfor hverdagens lesninger for den samme dag. Hver gang det dreier seg om denne typen lesninger på minnedager, blir det uttrykkelig angitt på angjeldende sted i denne lesningsordning. Det finnes også noen relevante lesninger, det vil si slike som belyser et særskilt aspekt ved helgenens åndelige liv eller virksomhet. I slike tilfeller er bruken av disse ikke viktig, med mindre en pastoral grunn taler sterkt for det. Men de fleste lesningene i fellestekstene angis for å gjøre valget lettere. Det dreier seg da bare om forslag: Istedenfor en lesning som er

¹⁰⁴ «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 313 [352, dog med noen begrepsendringer].

¹⁰⁵ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 357.

¹⁰⁶ **Bortfalt.**

¹⁰⁷ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 319 [358].

relevant eller som bare er oppgitt, kan en hvilken som helst lesning fra de angjeldende fellestekster velges.

Den prest som feirer med folket, skal legge særlig vinn på det åndelig vel for de troende, og unngå å påtvinge dem sin personlige smak. Fremfor alt må han passe på at han ikke for ofte og uten tilstrekkelig grunn utelater lesningene som er knyttet til de enkelte dager i hverdagsleksionariet. For Kirken ønsker at et mer rikholdig bord med Guds ord skal dekkes for de troende.¹⁰⁸

Det finnes fellestekster ut over dette, det vil si slike som står i fellestekstene for en bestemt helgenkategori (f.eks. martyrer, jomfruer, hyrder) eller for hellige generelt. Da det i slike tilfeller oppgis flere tekster for samme lesning, er det celebrantens oppgave å velge den som egner seg best for tilhørerne.

Når en spesiell grunn tilsier det, kan lesningene ved alle helgenfeiringer alltid velges fra fellestekstene på minnedager for hellige menn og kvinner, og dessuten fra fellestekstene som det i hvert enkelt tilfelle refereres til.

84. For helgenfeiringene gjelder dessuten dette:

a) På høytidsdager og festdager skal alltid de lesninger brukes som nevnes i helgenårsdelens egentekster eller fellestekster. Det knyttes alltid egne lesninger til generalkalenderens feiringer.

b) På høytidsdagene i partikularkalenderne må det oppgis tre lesninger; av dem skal den første være fra Det gamle testamentet (men i påsketiden fra Apostlenes gjerninger eller Johannes' åpenbaring), den annen fra en apostel og den tredje fra Evangeliet.¹⁰⁹

c) På festdager og minnedager med bare to lesninger, kan den første lesningen velges fra enten Det gamle testamentet eller fra en apostel; den andre skal være fra Evangeliet. Men i påsketiden skal den første lesning velges fra en apostel, i pakt med Kirkens tradisjon, den andre når det lar seg gjøre, fra Johannesevangeliet.

6) *Vedrørende lesningsordningens andre deler*

85. I lesningsordningen angis de samme tekstene for ritualmesser som alt er promulgert for de enkelte ritualer, men selvsagt med unntak av tekstene til de feiringer som ikke innføres i messen.¹¹⁰

86. Leksionariet for messer for forskjellige behov, votivmesser og messer for avdøde angir et bredt omfang av tekster som kan være til god hjelp slik at feiringene kan tillempes omstendighetene og behovene til de ulike gruppene som deltar.¹¹¹

87. Når det oppgis flere tekster for samme lesning i ritualmessene, messene for forskjellige behov, votivmessene og messene for avdøde, skjer utvalget av tekster etter samme kriterier som er beskrevet ovenfor i valget av lesninger fra fellestekstene for helgener.

88. Når ritualmesse er forbudt, er det lov i henhold til forskriftene å bruke én av lesningene fra det aktuelle ritualet, ut fra hensynet til det åndelige allmenne vel for deltagerne.¹¹²

¹⁰⁸ Jf. *ibid.*, nr. 316 c [355 c]; Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi, *Sacrosanctum Concilium*, nr. 51.

¹⁰⁹ Bortfalt.

¹¹⁰ Jf. *Rituale Romanum*, nyutformet ifølge dekret fra Det høyhellige økumeniske annet vatikankonsil, promulgert med pave Paul VI's autoritet, Botsritual (*Ordo Paenitentiae*) (Typis Polyglottis Vaticanis 1974), «Innledende bemerkninger», nr. 13.

¹¹¹ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 320 [359].

¹¹² Jf. *ibid.*, nr. 313 [352].

b) RESPONSORIESALMEN OG AKKLAMASJONEN FØR LESNINGEN AV EVANGELIET

89. Blant sangene i messen har salmen som følger etter første lesning, stor betydning. Vanligvis må man bruke salmen som er tilknyttet lesningen, hvis det ikke dreier seg om lesninger fra fellestekstene for helgener, ritualmesser, messer for forskjellige behov, votivmesser og messer for avdøde. Der overlates valget til den celebrerende prest, og han må ta hensyn til det pastorale utbytte for dem som er til stede. Men for å gjøre det lettere for folket å delta i salmens omkved, angir lesningsordningen noen salmer og omkved som er utvalgt for forskjellige kirkeårstider eller for forskjellige helgenkategorier. De kan anvendes istedenfor lesningens omkvedstekst i den utstrekning salmen synges.¹¹³

90. Den andre sangen, som følger etter annen lesning før Evangeliet, er enten fastsatt i hver enkelt messe og hører sammen med Evangeliet, eller den kan velges blant tekstene i fellesrekken for en bestemt kirkeårstid eller fra fellestekstene.

91. I fastetiden kan om ønskelig en av akklamasjonene som er oppgitt nedenfor, anvendes.¹¹⁴ Denne akklamasjonen synges før og etter evangelieverset.

¹¹³ Jf. *nedenfor* i lesningsordningen, nr. 173-174, s. ???-???

¹¹⁴ Jf. *nedenfor* i lesningsordningen, nr. 223, s. ???.

KAPITTEL V BESKRIVELSE AV LESNINGSORDNINGEN

92. I det følgende gis en kort beskrivelse av lesningsordningen, til hjelp for sjelehyrdene, så de kan forstå dens oppbygning. Slik kan de levendegjøre bruken av den og gjøre den fruktbar for de troende. Dette gjelder for viktige feiringer og for det liturgiske års forskjellige tider. Lesningene er valgt etter de regler som er angitt ovenfor.

1. Adventstiden

93. a) SØNDAGENE

Evangelielesningene har et bestemt tema: De viser til Herrens komme i de siste tider (første søndag), Johannes Døperen (annen og tredje søndag), og hendelsene som skjedde umiddelbart før Herrens fødsel (fjerde søndag).

Lesningene fra Det gamle testamentet er profetier om Messias og den messianske tid, særlig fra Jesajaboken.

Apostellesningene inneholder formaninger og budskap i overensstemmelse med adventstidens preg.

94. b) HVERDAGENE

Her er det en dobbeltrekke med lesninger; den ene skal anvendes fra adventstidens begynnelse til 16. desember, den andre fra 17. til 24. desember.

I første del av adventstiden brukes lesningene fra Jesajaboken i den rekkefølge de står i boken, og inkluderer viktige tekster som også brukes på søndager. Evangeliene på disse dagene er valgt med henblikk på første lesning.

Torsdag i annen uke begynner evangelielesningene om Johannes Døperen. Men første lesning er enten fra fortsettelsen av Jesajaboken eller en tekst valgt med henblikk på det Evangeliet som leses.

Siste uke før jul berettes det om de hendelser som skjedde umiddelbart før Herrens fødsel, fra Matteusevangeliet (kapittel 1) og Lukasevangeliet (kapittel 1). I første lesning er det valgt tekster med henblikk på det Evangelium som leses, og fra forskjellige bøker i Det gamle testamentet, blant annet noen viktige messianske spådommer.

2. Juletiden

95. a) HØYTIDSDAGENE, FESTDAGENE OG SØNDAGENE

For vigilien og de tre julemessene er både de profetiske og de øvrige lesninger valgt i samsvar med den romerske tradisjon.

På søndag i juleoktaven – det vil si på festen for Den hellige familie – handler Evangeliet om Jesu barndom, de andre lesningene om familielivets dyder.

På juleoktavadag og festen for Guds Mor Maria dreier lesningene seg både om Jomfruen, Guds Mor, og om at Jesus får sitt hellige navn.

På annen søndag etter jul handler lesningene om inkarnasjonens mysterium.

På Herrens åpenbaring følger lesningen fra Det gamle testamentet og Evangeliet den romerske tradisjon. Men de apostoliske lesninger er om folkeslagenes kall til frelse.

På festen for Herrens dåp er det valgt tekster som handler om dette mysterium.

96. b) HVERDAGENE

Fra 29. desember er det kontinuerlig lesning av hele Johannes' første brev, som alt ble påbegynt 27. desember, på selve festen for apostelen og evangelisten Johannes og dagen etter, på festen for de uskyldige barn. Evangeliene dreier seg om at Herren åpenbarer seg. Hendelser fra Jesu barndom fra Lukasevangeliet (29. og 30. desember), første kapittel i Johannesevangeliet (31. desember – 5. januar), og tekstene fra de fire Evangeliene handler om viktige hendelser der Herren trer synlig frem som den han er (7. – 12. januar).

3. Fastetiden

97. a) SØNDAGENE

Evangelielestingene er fordelt slik:

Første og annen søndag handler om Herrens fristelse og forklarelse, og det leses fra de tre synoptikerne.

På de tre påfølgende søndager har man i år A gjeninnført lesningene fra Evangeliet om den samaritanske kvinne, om den blindfødte og om oppvekkelsen av Lasarus. Da disse evangeliene er av særlig stor betydning med henblikk på den kristne initiasjon, kan de også anvendes i år B og C, særlig der man har katekumener.

Men i år B og C bys det også på andre tekster: I år B tekster fra Johannes om Kristi kommende herliggjørelse ved korset og oppstandelsen; i år C tekster fra Lukas om omvendelse.

Til prosesjonen på «palmesøndag til minne om Herrens lidelse» er det valgt tekster fra de tre synoptikerne, som omtaler Herrens høytidelige inntog i Jerusalem. I messen leses Herrens lidelseshistorie.

Lesningene fra Det gamle testamentet dreier seg om frelseshistorien, som er et av hovedtemaene i fastetidens katekese. Lesningsrekken for hvert år har tekster om viktige hendelser i frelseshistorien fra begynnelsen like til løftet om den nye pakt.

Apostellesningene er valgt slik at de er svarer til lesningene fra Evangeliet og Det gamle testamentet, for å skape en best mulig sammenheng mellom dem.

98. b) HVERDAGENE

Lesningene fra Evangeliet og Det gamle testamentet er valgt slik at de har forbindelse med hverandre. De behandler forskjellige temaer som går på fastetidens særskilte katekese og er tillempet denne tids ånd. Derfor begynner fra mandag i fjerde uke i fastetiden en semikontinuerlig lesning av Johannes. Tekstene i hans Evangelium svarer spesielt godt til det som kjennetegner fastetiden.

Da lesningene om den samaritanske kvinne, om den blindfødte og om oppvekkelsen av Lasarus nå finner sted på søndager, men bare i år A (og i de øvrige år valgfritt), er det sørget for at de kan gjentas også på hverdager. Derfor er de innføydd blant tekstene til de «valgfrie messer» i begynnelsen av uke 3, 4 og 5. Disse messetekstene kan anvendes i stedet for dagens lesninger på hverdager i vedkommende uke.

I de første dagene i den stille uke handler lesningene om lidelsesmysteriet. Lesningene i oljevigselsmessen belyser Kristi messianske oppdrag og dets fortsettelse i Kirken gjennom sakramentene.

4. Det hellige triduum og påsketiden

99. a) PÅSKENS HELLIGE TRIDUUM

Aftenmessen skjærtorsdag setter minnet om det måltid som gikk forut for utfrielsen i et spesielt lys, både ved Kristi eksempel når han vasker disiplenes føtter, og i Paulus' ord om innstiftelsen av den kristne påske i Eukaristien.

Langfredagsgudstjenesten når sitt høydepunkt i beretningen etter Johannes om Herrens lidelse, han som ble forkynt som Herrens tjener i Jesajaboken og i sannhet ble vår eneste prest ved å ofre seg selv til Faderen.

Påskennattens vigilie inneholder syv lesninger fra Det gamle testamentet, som lar oss se Guds underfulle gjerninger i frelseshistorien, og to fra Det nye testamentet, nemlig budskapet om oppstandelsen ifølge de tre synoptiske Evangelier og en apostolisk lesning om den kristne dåp som Kristi oppstandelses sakrament.

Evangelielesningen fra Johannes for messen påskedag handler om funnet av den tomme grav. Men som valgfrie evangelietekster kan også tekstene oppgitt for påskennatt leses, eller når det holdes aftenmesse, fortellingen fra Lukas om Herren som viste seg for disiplene på vei til Emmaus. Første lesning hentes fra Apostlenes gjerninger, som gjennom påsketiden brukes istedenfor lesningen fra Det gamle testamentet. Lesningen fra apostelskriftene handler om hvordan påskemysteriet skal gjøres levende i Kirken.

100. b) SØNDAGENE

Til og med 3. søndag i påsketiden handler evangelielesningene om hvordan den oppstandne Kristus viste seg. Lesningene om den gode hyrde er knyttet til 4. søndag i påsketiden. På 5., 6. og 7. søndag i påsketiden leses utdrag fra Herrens tale og bønn etter det siste måltid.

Første lesning hentes fra Apostlenes gjerninger, med tekstrekker for tre år, ordnet parallelt og fremadskridende. Slik presenteres hvert enkelt år visse sider av urkirkens liv, dens vitnebyrd og utvikling.

Den apostoliske lesning tas i år A fra Peters første brev, i år B fra Johannes' første brev, i år C fra Johannes' åpenbaring. Disse tekstene synes å være i meget god samklang med den ånd som er spesiell for denne tiden, en ånd av trossglede og fast håp.

101. c) HVERDAGENE

Første lesning hentes – som på søndagene – fra Apostlenes gjerninger på den semikontinuerlige måte. Som Evangelium leses innenfor påskeoktaven fortellinger om Herren som viste seg. Deretter skjer lesningen semikontinuerlig fra Johannesevangeliet, der det nå leses tekster som er mer preget av påsken. Slik avrundes lesningen fra dette Evangelium som begynte i fastetiden. I denne påskelesningen har Herrens tale og bønn etter det siste måltid stor plass.

102. d) KRISTI HIMMELFARTSDAG OG PINSEDAG

Som første lesning på Kristi himmelfartsdag beholdes fortellingen fra Apostlenes gjerninger om det som hendte. Denne teksten utfylles av de apostoliske lesninger om Kristus som er opphøyet til Faderens høyre hånd. Men som evangelielesning har hvert lesningsår sin egen tekst som passer med egenarten til den evangelist som leses det året.

Til vigiliemessen pinseaften kan man velge fritt mellom fire tekster fra Det gamle testamentet, noe som understreker pinsehøytidens mangfoldige betydning. Den apostoliske lesning viser hvordan Åndens gave får virke i Kirken. Til slutt minner evangelielesningen om at Kristus ennå før han ble herliggjort, gav løfte om Den Hellige Ånd.

For messen pinsedag brukes, i pakt med tradisjonen, fortellingen fra Apostlenes gjerninger om den store pinsehendelsen, mens aposteltekstene viser den virkning Den Hellige Ånds gjerning har i Kirkens liv. Evangelielesningen handler om Jesu samtale med disiplene påskeaften om Den Hellige Ånd. Andre valgfrie tekster behandler Den Hellige Ånds gjerning blant disiplene og i Kirken.

5. Det alminnelige kirkeår

a) ORDNING OG UTVALG AV TEKSTER

103. Det alminnelige kirkeår begynner mandagen som følger etter søndag etter 6. januar, og varer til og med tirsdag før fastetiden. Det begynner igjen mandag etter pinsedag og slutter før første vesper første søndag i advent.

Lesningsordningen omfatter 34 søndager med følgende uker, men noen år er det bare 33 uker i det alminnelige kirkeår. Videre tilhører noen søndager enten en annen kirkeårstid (søndagen når festen for Herrens dåp holdes, og pinsedag), eller de må utgå på grunn av en høytidsdag (f.eks. festen for Den hellige treenighet og Kristi kongefest).

104. For riktig bruk av lesningsordningen som er fastsatt for det alminnelige kirkeår, overholdes følgende:

- 1) Søndagen når festen for Herrens dåp holdes, har forrang fremfor 1. søndag i det alminnelige kirkeår. Følgelig begynner lesningene i uke 1 mandag etter søndagen som kommer etter 6. januar. Om festen for Herrens dåp feires mandag etter den søndag da Herrens åpenbaring er blitt feiret, begynner lesningene i uke 1 ikke før tirsdag.
- 2) Søndagen som følger festen for Herrens dåp, er den 2. søndag i det alminnelige kirkeår. De øvrige søndager følger fortløpende til og med søndagen før fastetiden. Lesningene i den uken askeonsdag inntreffer, avbrytes etter tirsdag.
- 3) Når lesningene i det alminnelige kirkeår gjenopptas etter pinsesøndag, gjelder følgende:
 - Dersom det er 34 søndager i det alminnelige kirkeår, begynner man med den uken som umiddelbart følger uken som ble avbrutt før fastetiden.¹¹⁵
 - Dersom det er 33 søndager i det alminnelige kirkeår, sløyfes den første uken som skulle vært brukt etter pinse, for å beholde de eskatologiske tekstene i de siste to ukene i slutten av kirkeåret.¹¹⁶

b) LESNINGENE FOR SØNDAGENE

105. 1) *Evangelielesningene*

Den 2. søndag i det alminnelige kirkeår fortsetter Evangeliet å dreie seg om en av Herrens synlige fremtredener som ble feiret på festen for Herrens åpenbaring (*Epiphania*). Her leses fortellingen om bryllupet i Kana og to andre fortellinger som også er tatt fra Johannesevangeliet.

Den 3. søndag begynner den semikontinuerlige lesning av de tre synoptiske Evangelier. Denne lesningen er slik ordnet at den løfter frem den teologi om Herrens liv og forkynnelse som er særegen for hvert av de tre evangeliene.

Med denne fordelingen blir det dessuten et visst samsvar mellom innholdet i hvert enkelt Evangelium og utviklingen av kirkeåret. Lesningene etter Herrens åpenbaring handler jo om hvordan Herrens forkynnelse begynner, og har nær sammenheng med Kristi dåp og hans første synlige fremtreden. Kirkeåret avsluttes naturlig nok med det eskatologiske tema som er særegent for de siste søndagene. De evangeliekapitler som går forut for lidelseshistorien, behandler nemlig dette tema mer eller mindre utførlig.

I år B blir det etter den 16. søndag innskutt fem lesninger fra kapittel 6 i Johannesevangeliet («talen om livets brød»). Dette innskuddet føyer seg organisk inn i sammenhengen, fordi fortellingen om brødunderet fra Johannesevangeliet erstatter den samme fortelling i Markusevangeliet. I den semikontinuerlige lesning av Lukas i år C er prologen til dette Evangelium brukt som første tekst (det vil si 3. søndag). Den uttrykker vakkert forfatterens hensikt, og kunne antagelig ikke funnet noen annen plass.

¹¹⁵ Således begynner f.eks., dersom det er 6 uker før fasten, mandag etter pinse i den 7. uke. Festen for Den hellige treenighet erstatter søndagen i det alminnelige kirkeår.

¹¹⁶ Dersom det f.eks. er 5 uker før fasten, begynner mandag etter pinse i den 7. uke. Hele uke 6 utelates i det kirkeår.

106. 2) Lesningene fra Det gamle testamentet

Disse lesningene er utvalgt i samsvar med evangelieperikopene for å unngå for stor ulikhet mellom lesningene i de enkelte messer, og fremfor alt for å vise enheten mellom de to testamenter. Sammenhengen mellom lesningene innenfor den samme messen vises gjennom de nøye utvalgte overskrifter som plasseres foran hver enkelt lesning.

Utvalget er gjort slik at lesningene skulle være korte og enkle, så langt det er mulig. Men det er også sørget for at så mange som mulig av de viktigste tekstene fra Det gamle testamentet skal leses på søndager. Disse lesningene er ikke fordelt etter logisk orden, men etter hvordan de passer med evangelielesningen; slik åpnes likevel Guds ords skattkammer for dem som deltar i søndagsmessene, så de blir kjent med nesten alle viktige tekster i Det gamle testamentet.

107. 3) Apostellesningene

Det angis semikontinuerlig lesning av Paulus' og Jakobs brev (Peters og Johannes' brev leses i påsketiden og i juletiden).

Da Første korinterbrev er ganske langt og behandler ulike temaer, er det fordelt på de tre års tekstrekker i begynnelsen av det alminnelige kirkeår. Likeledes syntes det gunstig å dele Brevet til hebreerne i to, hvorav den ene delen leses i år B, den andre i år C.

Det skal bemerkes at bare relativt korte og ikke for vanskelige tekster er utvalgt, slik at de kan bli forstått av de troende.

Tabell II som er plassert nedenfor,¹¹⁷ viser fordelingen av brevene på de alminnelige søndager med tekstrekker for to år.

c) LESNINGENE PÅ HERRENS FESTER I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR

108. På festen for Den hellige treenighet, på Kristi legemes og blods fest og også på Jesu hjertefest er det utvalgt tekster som svarer til det som spesielt kjennetegner disse festene. Lesningene 34. og siste søndag i kirkeåret feirer Kristus som universets konge, typologisk foregrepet av David, utropt under lidelsens og korsets ydmykelser, han som råder i Kirken og skal komme igjen ved tidenes ende.

d) LESNINGENE FOR HVERDAGENE

109. 1) *Evangeliene* ordnes slik at det først leses fra Markus (uke 1-9), deretter fra Matteus (uke 10-21), og til slutt fra Lukas (uke 22-34). Kapitlene 1-12 hos Markus leses i sin helhet, bare bortsett fra to perikoper i kapittel 6, som leses på hverdager i andre tider. Av Matteus og Lukas leses alt som ikke står hos Markus. Alle tekster i hvert av Evangeliene som enten har en helt spesiell karakter, eller er nødvendige for å forstå utviklingen i Evangeliet, leses til og med to eller tre ganger. Jesu eskatologiske tale er mest fullstendig hos Lukas, og den leses derfor på slutten av kirkeåret.

110. 2) *Første lesning* er utvalgt slik at det i en del uker om gangen leses tekster fra det ene testamentet, og deretter fra det andre testamentet. Antallet uker avhenger av lengden på de bøkene som leses.

Fra bøkene i Det nye testamentet leses ganske lange deler for å gjengi hovedinnholdet i de enkelte brevene.

Fra Det gamle testamentet er det bare plass til utvalgte deler som viser de enkelte bøkens egenart så langt det er mulig. Historiske tekster er valgt slik at de gir en oversikt over frelseshistorien før Herrens inkarnasjon. Men fortellinger som er svært lange, kan vanskelig

¹¹⁷ Jf. *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, s. ???.

brukes. I noen tilfeller er det foretatt et utvalg av vers, for ikke å gjøre lesningen for lang. Dessuten blir ofte den religiøse betydning av de historiske hendelsene forklart ved hjelp av utvalgte tekster fra visdomsbøkene, som er innføydd som innledning eller avslutning av en rekke historiske lesninger.

Nesten alle bøkene i Det gamle testamentet har funnet en plass i lesningsordningen for hverdagene i kirkeårsdelen (*Proprium de Tempore*). Det er bare de korteste profetbøker (Obadja, Sefanja) og en poetisk bok (Høysangen) som er utelatt. Blant de oppbyggelige fortellingene som krever en ganske lang lesning for å bli forstått, leses Tobits og Ruts bok, men de øvrige bøker (Esters, Judits) utelates. Fra disse bøkene brukes likevel visse tekster på søndager eller hverdager i andre deler av året.

Tabell III som er plassert nedenfor,¹¹⁸ viser hvordan bøkene i de to testamenter fordeles mellom hverdagene i det alminnelige kirkeår i de to leseårene.

Mot slutten av kirkeåret leses bøkene som svarer til den eskatologiske egenart som er karakteristisk for denne årstiden, det vil si Daniel og Johannes' åpenbaring.

¹¹⁸ Jf. *nedenfor* i disse innledende bemerkninger, s. ???.

KAPITTEL VI
TILPASNINGER,
OVERSETTELSER TIL FOLKESPRÅKENE
OG OPPFØRINGSFORM I LESNINGSORDNINGEN

1. Tilpasninger og oversettelser

111. I den liturgiske forsamling skal Guds ord alltid forkynnes ved opplesning enten fra latinske tekster tilrettelagt av Den hellige stol eller fra oversettelser til folkespråkene godkjent av bispekonferansene til liturgisk bruk.¹¹⁹

Den latinske tekstversjon av de bibelske perikoper til liturgisk bruk hentes fra Neovulgata som de nødvendigvis må være konform med.^{119bis} Når tekstene fra Den hellige skrift oversettes, må det – under overholdelse av prinsippene for sunn eksegesi og for utsøkt litterær kvalitet – omhyggelig tas hensyn til den liturgiske bruk, til fordringene til muntlig kommunikasjon og til opplesning og sang, og da særskilt for de bibelske salmer og cantica. Derfor er det ønskelig at disse versjoner har en viss uniformitet og stabilitet slik at i det minste hovedtekstene bare finnes i én oversettelse approbert av flere bispekonferanser for de land der det samme språk brukes.^{119ter}

112. Messeleksionariene skal oversettes i sin helhet, med alle sine deler, også de innledende bemerkninger. Dersom bispekonferansen anser visse tillem্পninger som nødvendige og hensiktsmessige, kan disse føyes inn etter Den apostoliske stols overprøving.¹²⁰

113. Som følge av lektionariets omfang vil utgavene av dette bestå av flere bind. Det foreskrives ikke noen bestemt inndeling for disse, men alle bindene skal inneholde tekster som forklarer strukturen i og formålet med vedkommende del. Den gamle sedvanen anbefales: å utgi en separat bok for Evangeliet og en annen for de andre lesningene fra Det gamle testamentet og Det nye testamentet. Det kan likevel være hensiktsmessig å utgi et separat søndagsleksionarium – der det kan tas med et hensiktsmessig utdrag fra helgendelen – og et hverdagsleksionarium. Søndagsleksionarier vil passende kunne oppdeles etter tre år med tekstrekker, på den måten at lesningene for hvert år kommer i den rekkefølge de skal brukes. Også andre oppdelinger som synes velegnet for pastoral bruk, kan anvendes etter fritt valg.

114. Sangtekstene skal alltid forbindes med lesningene, men man kan utgi separate bøker som bare inneholder sangene. Det anbefales at teksten blir trykket oppdelt i vers.

115. I den utstrekning en lesning består av forskjellige deler, skal tekstens struktur vises tydelig i den typografiske utformingen. Likeledes anbefales det at tekster, også de som ikke er poetiske, trykkes oppdelt i verselinjer, for å gjøre fremføringen av lesningene lettere.

116. Hvor det er et lengre og et kortere alternativ av en tekst, skal de trykkes separat, så begge lett kan leses. Men der en slik oppdeling ikke er hensiktsmessig, må det finnes en måte som sikrer at begge tekster kan fremføres uten at det leses feil.

¹¹⁹ Jf. *Den kanoniske lovbook*, kan. 825 § 1.

^{119bis} Jf. Johannes Paul II, den apostoliske konstitusjon *Scripturarum thesaurus*, 25. april 1979: *Nova Vulgata Bibliorum Sacrorum*, Vatikanets polyglottrykkeri 1979.

^{119ter} Annet vatikankonsil, konstitusjonen om den hellige liturgi *Sacrosanctum Concilium*, nr. 36.

¹²⁰ Jf. *Den kanoniske lovbook*, kan. 838 § 2.

117. I folkeutgaver skal tekstene utstyres med overskrifter. Hvor det synes hensiktsmessig, kan det til overskriften også tilføyes en forklaring som gjør perikopens hovedbudskap klarere. Denne forklaring skal utstyres med et passende tegn eller en forandring av skrifttype som gjør det klart at det dreier seg om en valgfri tekst.¹²¹

118. I hvert bind vil det være hensiktsmessig å føye til et register over bibelperikopene, på samme måte som den bibelske fortegnelse i dette bind,¹²² slik at nødvendige eller nyttige tekster for forskjellige anledninger lettere kan finnes i messeleksionariene.

2. Oppføringsform for de enkelte lesninger

I dette bind [den latinske utgave av boken «*Messens lesningsordning*»] oppgis for de enkelte lesninger tekstangivelse, overskrift og begynnelsesordene. Til dette er følgende å bemerke:

a) TEKSTANGIVELSE

119. Tekstangivelsen (*indicatio textus*) (det vil si kapittel og vers) gis alltid [i den latinske bok «*Messens lesningsordning*» (*Ordo lectionum Missae*)] i overensstemmelse med Neovulgata-utgaven, med unntak av salmene.¹²³ Men i den utstrekning det er avvik fra Neovulgata-utgaven, er annen angivelse tilføyd i overensstemmelse med originalteksten (hebraisk, arameisk eller gresk). I folkeutgaver kan man i pakt med dekret fra kompetente myndigheter for de enkelte språk, beholde den nummerering som svarer til den bibelversjon for liturgisk bruk som tidligere er godkjent. Imidlertid må det alltid være en nøyaktig angivelse av kapitler og vers, noe det kan være hensiktsmessig også å ta med i selve teksten eller i marginen.

120. Ut fra denne tekstangivelse skal det i de liturgiske bøker finnes en «åpningsformulering», («*inscriptio*») til tekstene, som skal leses når det feires gudstjeneste, men som er utelatt i Messens lesningsordning. Denne angivelsen må følge de følgende bestemmelser, som dog kan endres ved dekret fra kompetente myndigheter i henhold til stedlige og språklige sedvaner og hva som er hensiktsmessig.

121. 1) Det skal alltid sies «*Lesning fra ... bok*» (*Lectio libri ...*), eller «*Lesning fra ... brev*» (*Lectio Epistolae*), eller «*Lesning fra det hellige Evangelium*» (*Lectio Evangelii*), men ikke «*Begynnelsen på ...*» / «*Her begynner ...*» (*Initium*) (med mindre det i spesielle tilfeller skulle synes hensiktsmessig) eller «*Her fortsetter ...*» (*Sequentia*).

122. 2) De navn som hittil er brukt på bøkene, skal fortsatt brukes, med følgende unntak:

a) hvor det er to bøker som har samme navn, skal det sies «*Første ... -bok*» og «*Andre ... -bok*» (f.eks. *Kongebok* og *Makkabeerbok*), eller «*... første brev*», «*... andre brev*»;

b) det navn som i dag er mest brukt, skal anvendes på følgende bøker:

«*Første Samuelsbok*» og «*Andre Samuelsbok*» istedenfor «*Første Kongebok*» og «*Andre Kongebok*»;

«*Første Kongebok*» og «*Andre Kongebok*» istedenfor «*Tredje Kongebok*» og «*Fjerde Kongebok*»;

¹²¹ Jf. «Generell orientering om Missale Romanum», nr. 11 [31], 29 [50], 68 a [105 b], 139 [184].

¹²² Jf. *nedenfor* i lesningsordningens tekst [teksten i den latinske utgave av boken «*Messens lesningsordning*» (*Ordo lectionum Missae*)], s. 453-458.

¹²³ Salmenumrene angis etter den orden som finnes i [den latinske utgave av] Salmenes bok (*Liber Psalmorum Pontificia*), utgitt av Den pavelige kommisjon for Neovulgata, Typis Polyglottis Vaticanis, 1969.

«Første Krønikebok» og «Andre Krønikebok» istedenfor «Første Paralipomenon» og «Andre Paralipomenon»;

«Esras bok» og «Nehemjas bok» istedenfor «Første Esrabok» og «Andre Esrabok»;

c) visdomsbøkene skal skilles fra hverandre ved følgende navn: Jobs bok, Ordspråkernes bok (*Liber proverbiorum*), Forkynnerens (*Ecclesiastes* eller Kohelets bok), Høysangen (*Canticum Cantorum*), Visdommens bok (*Liber Sapientiae*) og *Ecclesiasticus* eller Siraks bok;

d) for bøkene som i Neovulgata-utgaven regnes blant profetene, skal det hete: «Lesning fra Jesajaboken, Jeremiaboken, Baruks bok», og «Lesning fra Esekiels, Daniels, Hoseas ... Malakis profetier». Det gjelder også for de bøker som av noen ikke anses som egentlig profetiske.

e) det skal hete «Klagesangene» og «Brevet til hebreerne» uten å nevne Jeremia eller Paulus.

122.1 På norsk brukes de samme betegnelser som i den brukte norske bibeloversettelse, f.eks. «Lesning fra Første Mosebok», dog med følgende unntak: *Josva*, *Dommerne*, *Rut*, *Esra*, *Nehemja*, *Tobit*, *Judit*, *Ester*, *Job*, *Forkynneren*, *Visdommen*, *Sirak* og *Baruk* settes i genitiv og får tilføyd ordet «bok». *Salomos ordspråk* blir kun hetende «Ordspråkene». *Jesaja*, *Jeremia*, *Esekiel*, *Daniel*, *Hosea*, *Joel*, *Amos*, *Obadja*, *Jona*, *Mika*, *Nahum*, *Habakkuk*, *Sefanja*, *Haggai*, *Sakarja* og *Malaki* får tilføyd det innledende ord «profeten». *Evangeliet etter Matteus*, *Markus*, *Lukas* og *Johannes* betegnes som «det hellige Evangelium etter ...». *Paulus'*, *Jakobs*, *Peters*, *Johannes'* og *Judas'* [første, andre, tredje] brev får tilføyd det innledende ord «apostelen». Likeledes blir *Johannes'* åpenbaring hetende «apostelen Johannes' åpenbaring».

b) OVERSKRIFTENE

123. Overskriften (*titulus*) til de enkelte tekstene er omhyggelig utvalgt (for det meste med ord fra selve teksten), for at lesningens spesielle tema skal bli angitt. Hvor det er nødvendig, må man ut fra overskriften tydelig vise sammenhengen mellom lesningene i samme messe.

c) BEGYNNELSESORDENE

124. «Begynnelsesordene» (*incipit*), inneholder de vanlige introduksjonene: «På den tid» (*In illo tempore*), «I de dager» (*In diebus illis*), «Brødre og søstre» (*Fratres*), «Mine kjære» (*Carissimi*), «Min kjære ...» (*Carissime*), «Så sier Herren» (*Haec dicit Dominus*). Men de utelates når det i selve teksten er tilstrekkelig angivelse av tid eller personer, eller når slike ord ikke passer med tekstens karakter. For de forskjellige folks språk kan slike formuleringer byttes eller utelates ved dekret fra kompetente myndigheter.

Etter disse ord anføres lesningens egen begynnelse (*initium lectionis*). I den grad det er nødvendig for å forstå teksten når den er atskilt fra sin sammenheng, kan noen ord sløyfes eller tilføyes. Det gis også nødvendige angivelser når teksten ikke består av vers i sammenheng og dette har medført forandringer i ordlyden.

124.1 Begynnelsesordene i det norske lektionariet er etter krav fra Det Norske Bibelselskap markert. Markeringen er ved kursiv.

d) AVSLUTTENDE AKKLAMASJON

125. For å gjøre det lettere å komme med folkets akklamasjon i slutten av lesningene, skal lektoren si «Slik lyder Herrens ord» (*Verbum Domini*) eller bruke en annen formulering av samme slag, i henhold til stedlige sedvaner.

TABELL I

TIDSTABELL over det liturgiske års hovedfeiringer

Uker i det alminnelige kirkeår

Før fastetiden Etter
 påsketiden

År	S *	H *	Aske- onsda g	Påske	Kristi himmel- fart	Pinse	slutter tirsd. før askeonsda g	uk e	begynner mand. etter pinsedag	8	Første søndag i advent
2021	B	I	17. 02	04. 04	13. 05	23. 05	16. 02	6	24. 05	8	28.11
2022	C	II	02. 03	17. 04	26. 05	05. 06	01. 03	8	06. 06	10	27.11
2023	A	I	22. 02	09. 04	18. 05	28. 05	21. 02	7	29. 05	8	03.12
2024	B	II	14. 02	31. 03	09. 05	19. 05	13. 02	6	20. 05	7	01.12
2025	C	I	05. 03	20. 04	29. 05	08. 06	04. 03	8	09. 06	10	30.11
2026	A	II	18. 02	05. 04	14. 05	24. 05	17. 02	6	25. 05	8	29.11
2027	B	I	10. 02	28. 03	06. 05	16. 05	09. 02	5	17. 05	7	28.11
2028	C	II	01. 03	16. 04	25. 05	04. 06	29. 02	8	05. 06	9	03.12
2029	A	I	14. 02	01. 04	10. 05	20. 05	13. 02	6	21. 05	7	02.12
2030	B	II	06. 03	21. 04	30. 05	09. 06	05. 03	8	10. 06	10	01.12
2031	C	I	26. 02	13. 04	22. 05	01. 06	25. 02	7	02. 06	9	30.11
2032	A	II	11. 02	28. 03	06. 05	16. 05	10. 02	5	17. 05	7	28.11
2033	B	I	02. 03	17. 04	26. 05	05. 06	01. 03	8	06. 06	10	27.11
2034	C	II	22. 02	09. 04	18. 05	28. 05	21. 02	7	29. 05	8	03.12
2035	A	I	07. 02	25. 03	03. 05	13. 05	06. 02	5	14. 05	6	02.12
2036	B	II	27. 02	13. 04	22. 05	01. 06	26. 02	7	02. 06	9	30.11
2037	C	I	18. 02	05. 04	14. 05	24. 05	17. 02	6	25. 05	8	29.11

203 8	A	II	10.03	25.04	03.06	13.06	09.03	9	14.06	11	28.11
203 9	B	I	23.02	10.04	19.05	29.05	22.02	7	30.05	9	27.11
204 0	C	II	15.02	01.04	10.05	20.05	14.02	6	21.05	7	02.12
204 1	A	I	06.03	21.04	30.05	09.06	05.03	8	10.06	10	01.12
204 2	B	II	19.02	06.04	15.05	25.05	18.02	6	26.05	8	30.11
204 3	C	I	11.02	29.03	07.05	17.05	10.02	5	18.05	7	29.11
204 4	A	II	02.03	17.04	26.05	05.06	01.03	8	06.06	10	27.11
204 5	B	I	22.02	09.04	18.05	28.05	21.02	7	29.05	8	03.12
204 6	C	II	07.02	25.03	03.05	13.05	06.02	5	14.05	6	02.12
204 7	A	I	29.02	14.04	23.05	02.06	28.02	7	03.06	9	01.12
204 8	B	II	19.02	05.04	14.05	24.05	18.02	6	25.05	8	29.11
204 9	C	I	03.03	18.04	27.05	06.06	02.03	8	07.06	10	28.11
205 0	A	II	23.02	10.04	19.05	29.05	22.02	7	30.05	9	27.11

S* = Søndagssyklus H* = Hverdagssyklus

Tabell II
Organisering av annen lesning på søndagene i det alminnelige kirkeår

Søndag	År A	År B	År C
2	Første Korinterbrev 1-4	Første Korinterbrev 6-11	Første Korinterbrev 12-15
3	«	«	«
4	«	«	«
5	«	«	«
6	«	«	«
7	«	Andre Korinterbrev	«
8	«	«	«
9	Romerbrevet	«	Galaterbrevet
10	«	«	«
11	«	«	«
12	«	«	«
13	«	«	«
14	«	«	«
15	«	Efeserbrevet	Kolosserbrevet
16	«	«	«
17	«	«	«
18	«	«	«
19	«	«	Hebreerbrevet 11-12
20	«	«	«
21	«	«	«
22	«	Jakobs brev	«
23	«	«	Brevet til Filemon
24	«	«	Første Timoteusbrev
25	Filipperbrevet	«	«
26	«	«	«
27	«	Hebreerbrevet 2-10	Andre Timoteusbrev
28	«	«	«
29	Første Tessalonikerbrev	«	«
30	«	«	«
31	«	«	Andre Tessalonikerbrev
32	«	«	«
33	«	«	«

Tabell III
Organisering av første lesning
på hverdagene i det alminnelige kirkeår

Uke	År I	År II
1	Hebreerbrevet	Første Samuelsbok
2	«	«
3	«	Andre Samuelsbok
4	«	Andre Samuelsbok, Første Kongebok 1-16
5	Første Mosebok 1-11	Første Kongebok 1-16
6	«	Jakobs brev
7	Siraks bok	«
8	«	Første Petersbrev, Judas' brev
9	Tobits bok	Andre Petersbrev, Andre Timoteusbrev
10	Andre Korinterbrev	Første Kongebok 17-22
11	«	Første Kongebok 17-22, Andre Kongebok
12	Første Mosebok 12-50	Andre Kongebok, Klagesangene
13	«	Amos
14	«	Hosea, Jesaja
15	Andre Mosebok	Jesaja, Mika
16	«	Mika, Jeremia
17	Andre Mosebok, Tredje Mosebok	Jeremia
18	Fjerde Mosebok, Femte Mosebok	Jeremia, Nahum, Habakkuk
19	Femte Mosebok, Josva	Esekiel
20	Dommerne, Rut	«
21	Første Tessalonikerbrev	Tessalonikerbrev, Første Korinterbrev
22	Første Tessalonikerbrev, Kolosserbrevet	Første Korinterbrev
23	Kolosserbrevet, Første Timoteusbrev	«
24	Første Timoteusbrev	«
25	Esra, Haggai, Sakarja	Ordspråkene
26	Sakarja, Nehemia, Baruk	Job
27	Jona, Malaki, Joel	Galaterbrevet
28	Romerbrevet	Galaterbrevet, Efeserbrevet
29	«	Efeserbrevet
30	«	«
31	«	Efeserbrevet, Filipperbrevet
32	Visdommens bok	Brevene til Titus og Filemon, Andre og Tredje Johannesbrev
33	Første og Andre Makkabeerbok	Johannes' åpenbaring
34	Daniel	«

FORKORTELSER AV BIBELSKES BØKER

Am	profeten Amos
Apg	Apostlenes gjerninger
Bar	Baruks bok
Dan	profeten Daniel
Dom	Dommernes bok
Ef	apostelen Paulus' brev til efeserne
Esek	profeten Esekiel
Esra	Estras bok
Est	Esters bok
Fil	apostelen Paulus' brev til filipperne
Filem	apostelen Paulus' brev til Filemon
Fork	Forkynnerens bok
Gal	apostelen Paulus' brev til galaterne
Hab	profeten Habakkuk
Hag	profeten Haggai
Hebr	Brevet til hebreerne
Hos	Profeten Hosea
Høys	Høysangen
Jak	apostelen Jakobs brev
Jer	profeten Jeremia
Jes	profeten Jesaja
Job	Jobs bok
Joel	profeten Joel
Joh	det hellige Evangelium etter Johannes
1 Joh	apostelen Johannes' første brev
2 Joh	apostelen Johannes' andre brev
3 Joh	apostelen Johannes' tredje brev
Jona	profeten Jona
Jos	Josvas bok
Jud	apostelen Judas' brev
Judit	Judits bok
Klag	Klagesangene
Kol	apostelen Paulus' brev til kolosserne
1 Kong	Første Kongebok
2 Kong	Andre Kongebok
1 Kor	apostelen Paulus' første brev til korinterne
2 Kor	apostelen Paulus' andre brev til korinterne
1 Krø	Første Krønikebok
2 Krø	Andre Krønikebok

Luk	det hellige Evangelium etter Lukas
1 Makk	Første Makkabeerbok
2 Makk	Andre Makkabeerbok
Mal	profeten Malaki
Mark	det hellige Evangelium etter Markus
Matt	det hellige Evangelium etter Matteus
Mi	profeten Mika
1 Mos	Første Mosebok
2 Mos	Annen Mosebok
3 Mos	Tredje Mosebok
4 Mos	Fjerde Mosebok
5 Mos	Femte Mosebok
Nah	profeten Nahum
Neh	Nehemjas bok
Ob	profeten Obadja
Ordsp	Ordspråkene
1 Pet	apostelen Peters første brev
2 Pet	apostelen Peters andre brev
Rom	apostelen Paulus' brev til romerne
Rut	Ruts bok
Sak	profeten Sakarja
Sal	Salmenes bok
1 Sam	Første Samuelsbok
2 Sam	Andre Samuelsbok
Sef	profeten Sefanja
Sir	Siraks bok
1 Tess	apostelen Paulus' første brev til tessalonikerne
2 Tess	apostelen Paulus' andre brev til tessalonikerne
1 Tim	apostelen Paulus' første brev til Timoteus
2 Tim	apostelen Paulus' andre brev til Timoteus
Tit	apostelen Paulus' brev til Titus
Tob	Tobits bok
Visd	Visdommens bok
Åp	apostelen Johannes' åpenbaring